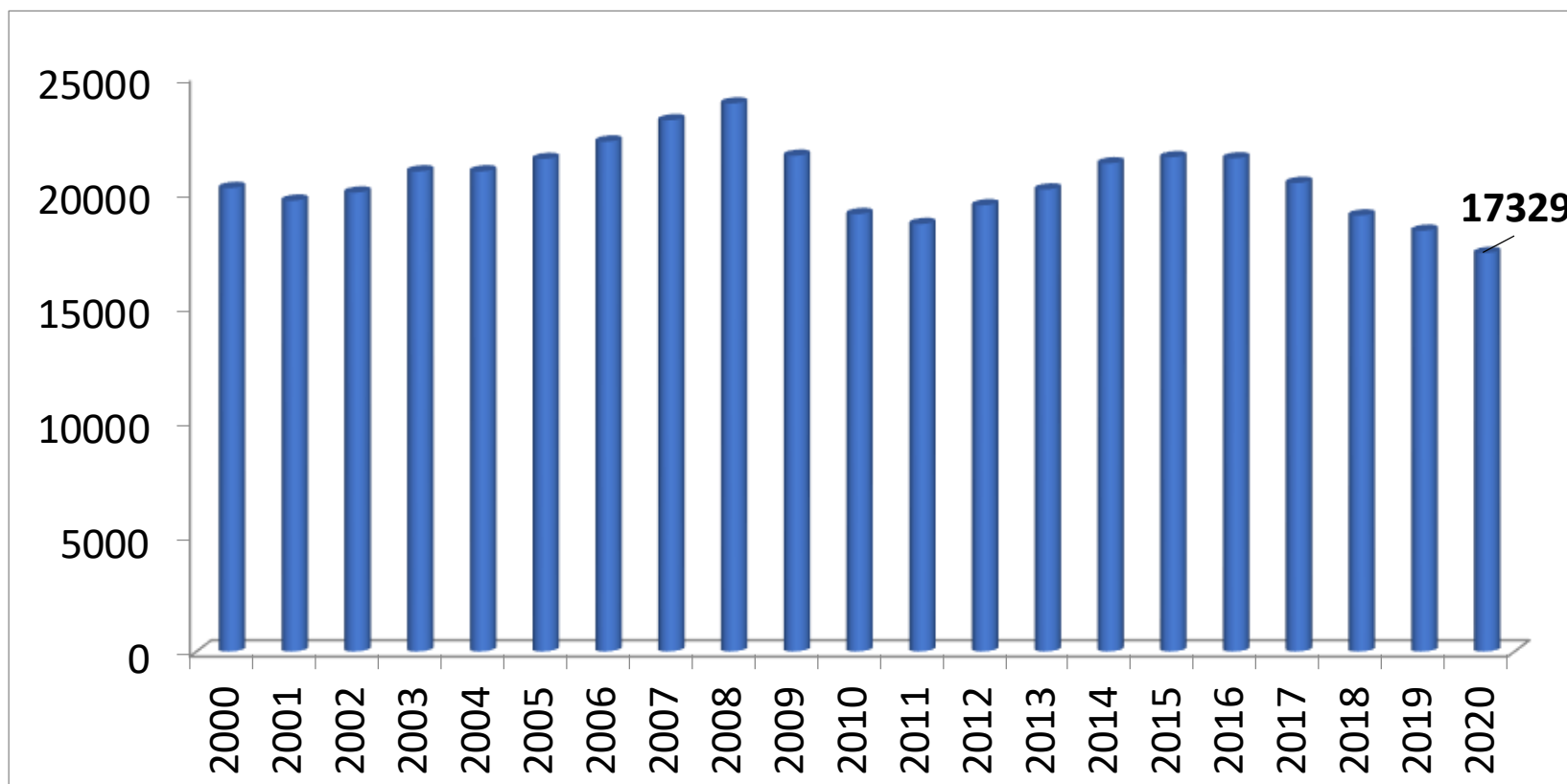

Dzemdību palīdzības kvalitātes rādītāji 2020. gadā

Profesore Dace Rezeberga
Rīga, 2021.gada 29.aprīlī

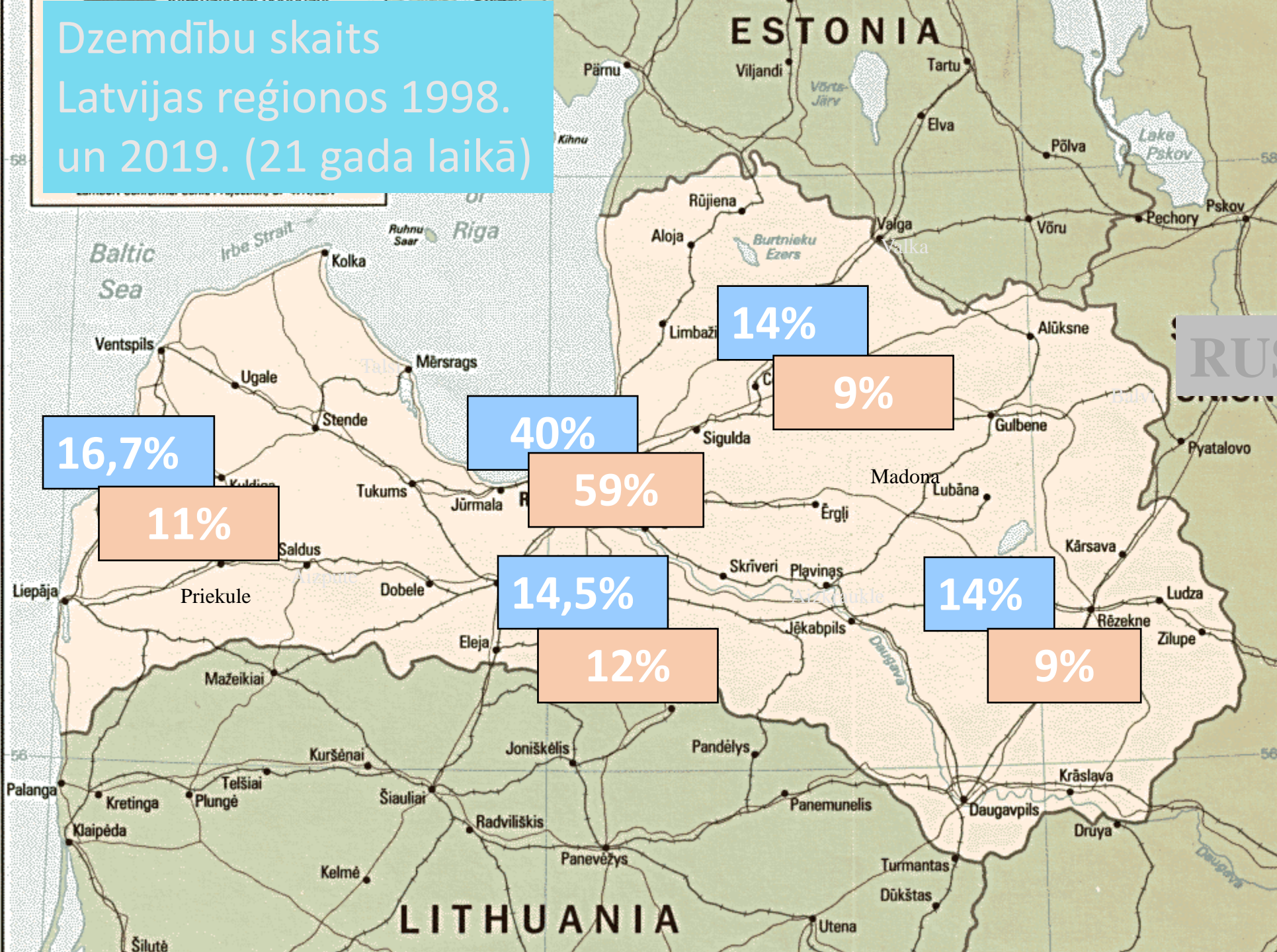

Dzemdību skaits Latvijā

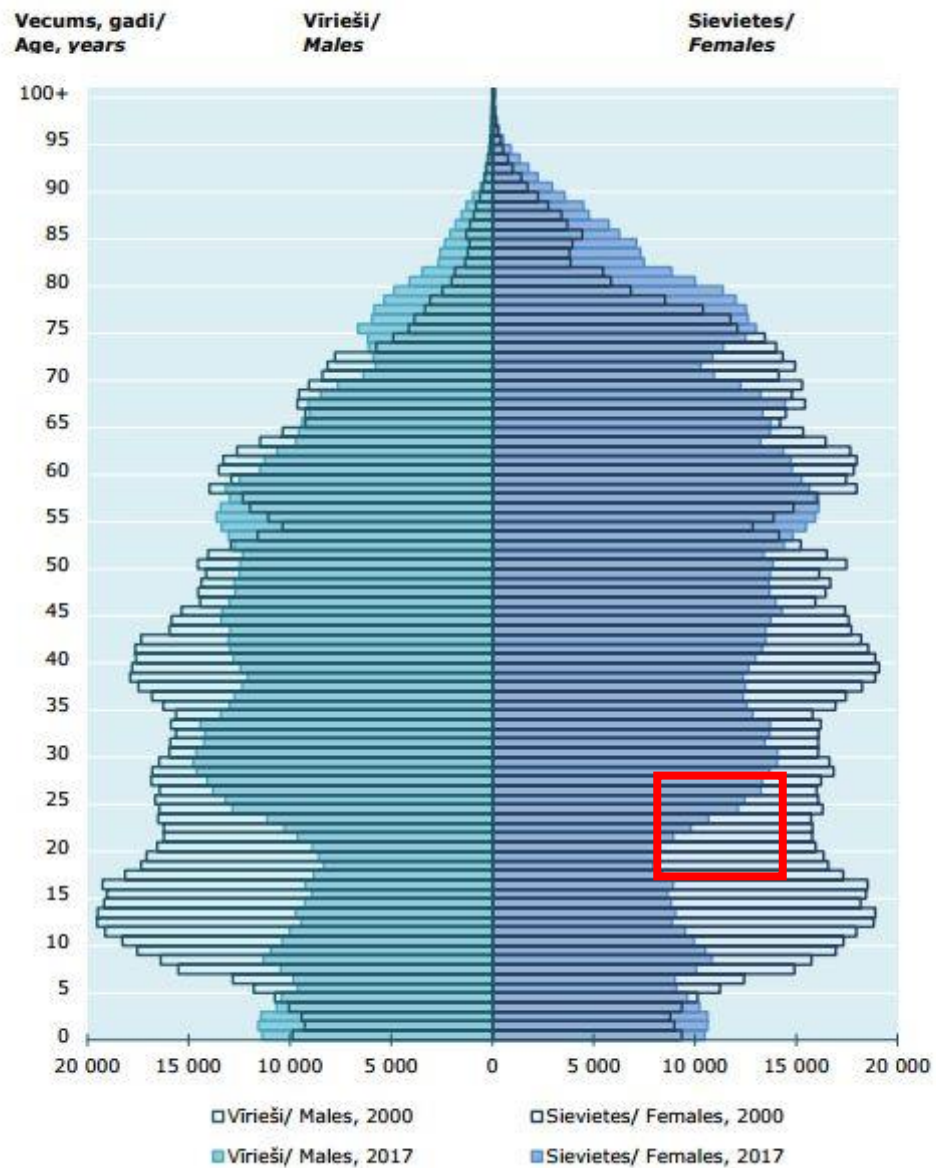

2019.gadā -660 vai -3,5%
2020.gadā -967 vai -5,3% } **-8,8 %**

Dzemdību skaits
Latvijas reģionos 1998.
un 2019. (21 gada laikā)

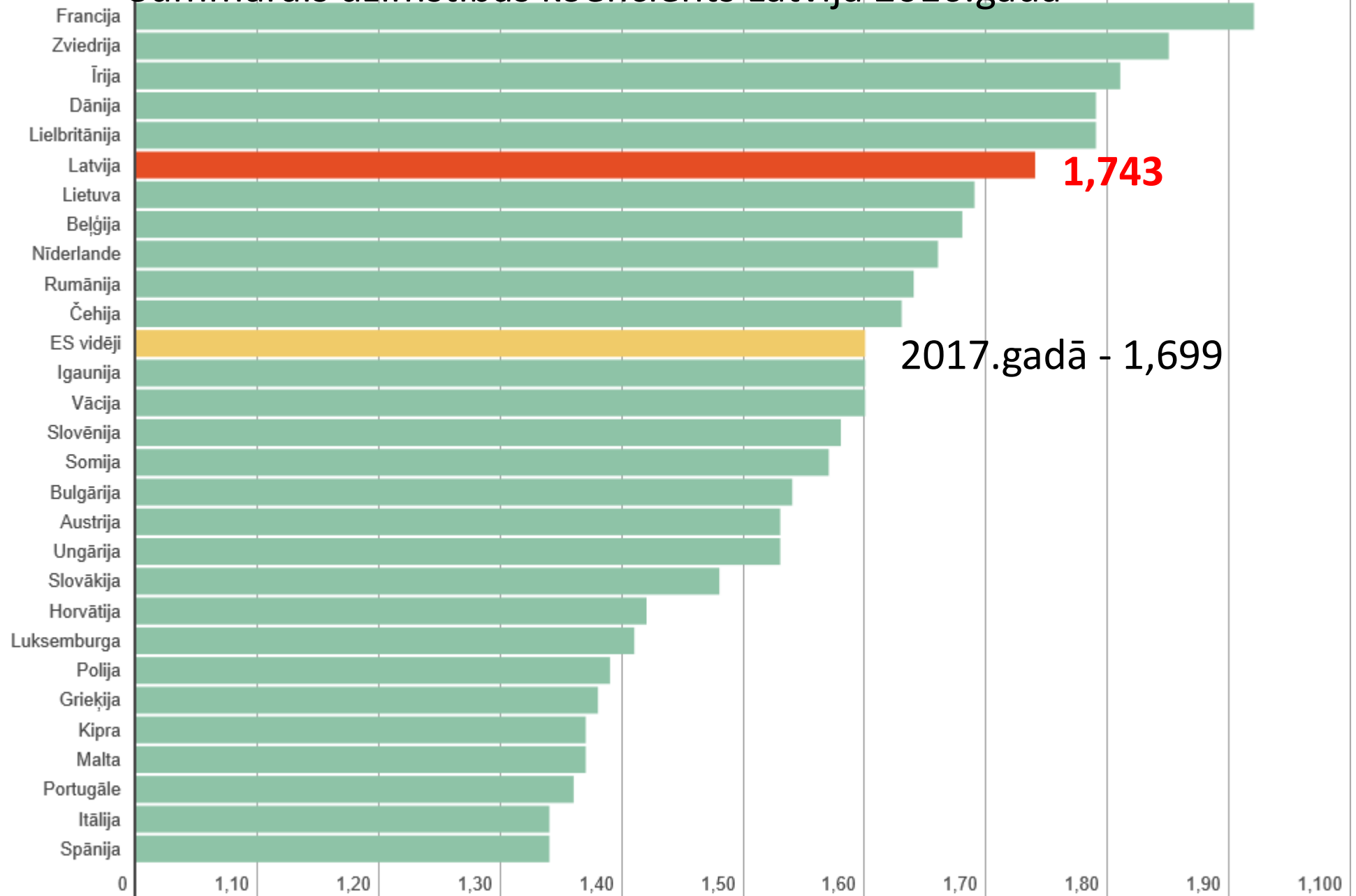

Latvijas iedzīvotāju vecuma piramīda
Age pyramid of Latvia population
(gada sākumā, cilvēki/ at the beginning of the year, persons)

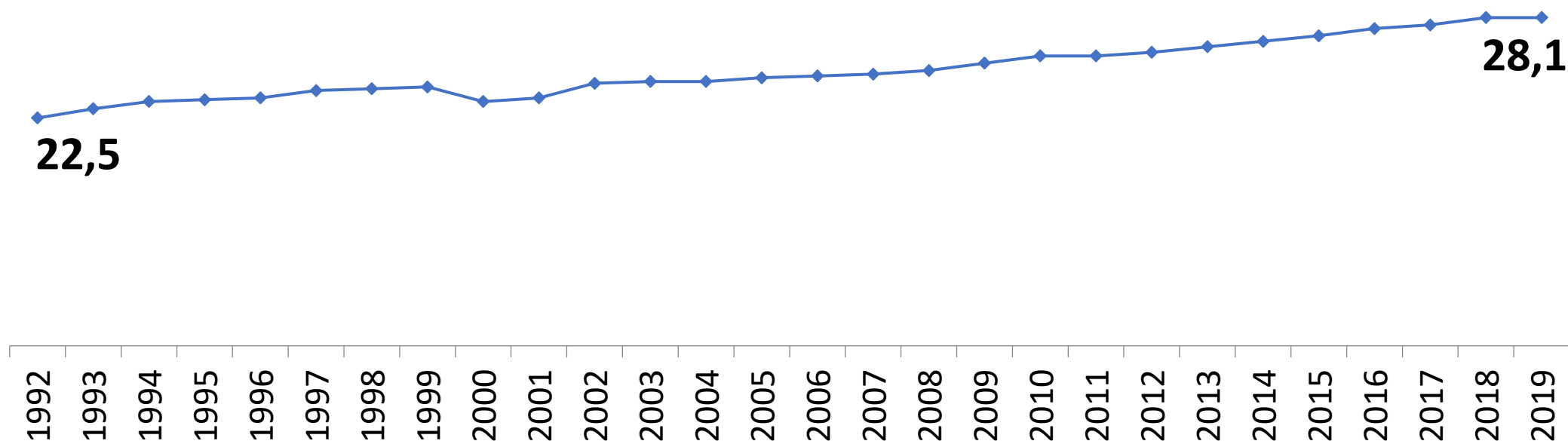

Kāda ir dzemdētāja Latvijā?

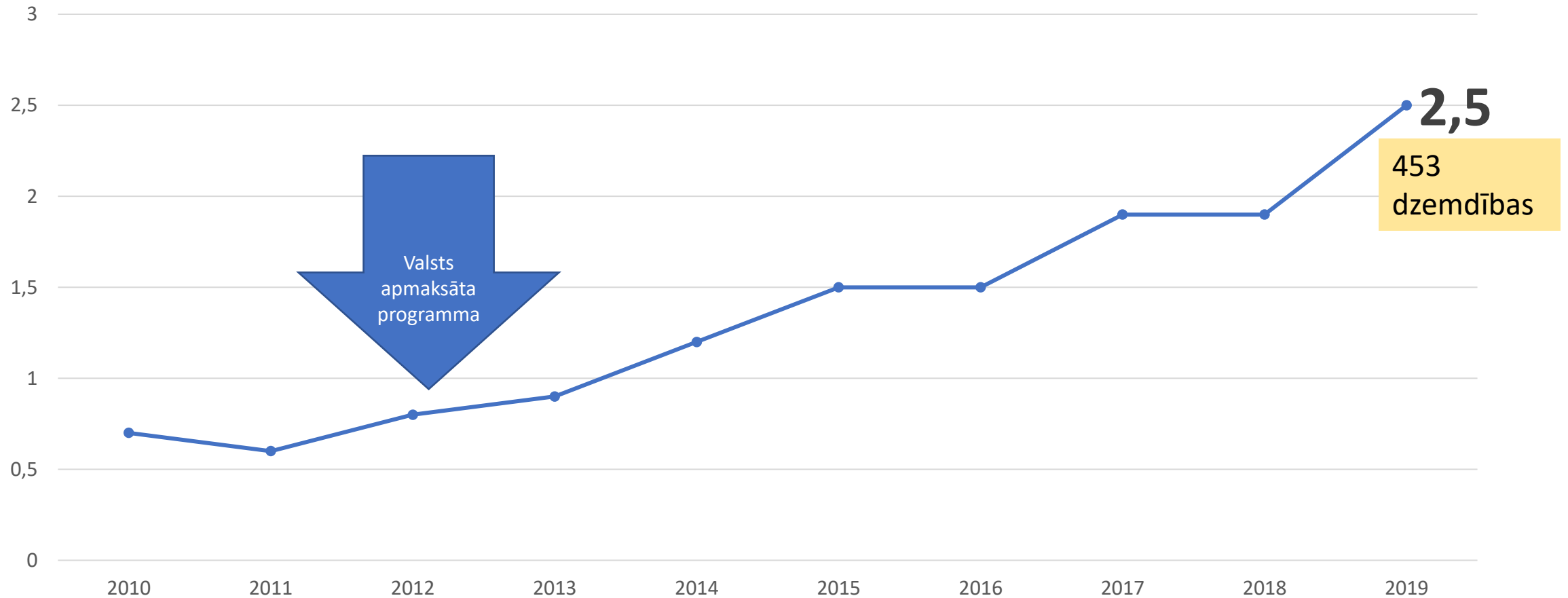
Summārais dzimstības koeficients Latvijā 2016.gadā

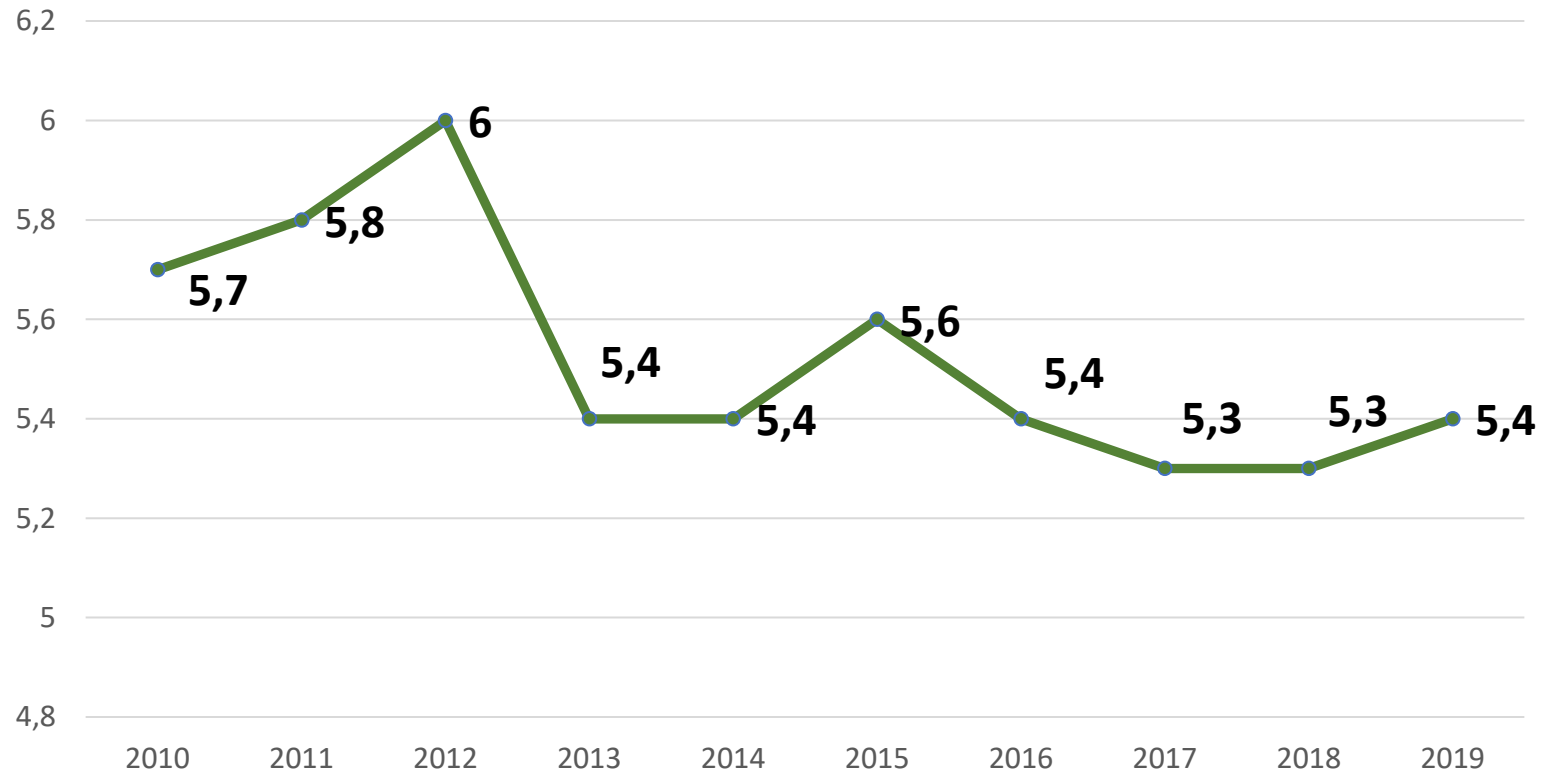
Pirmdzemdētājās vidējais vecums gados Latvijā

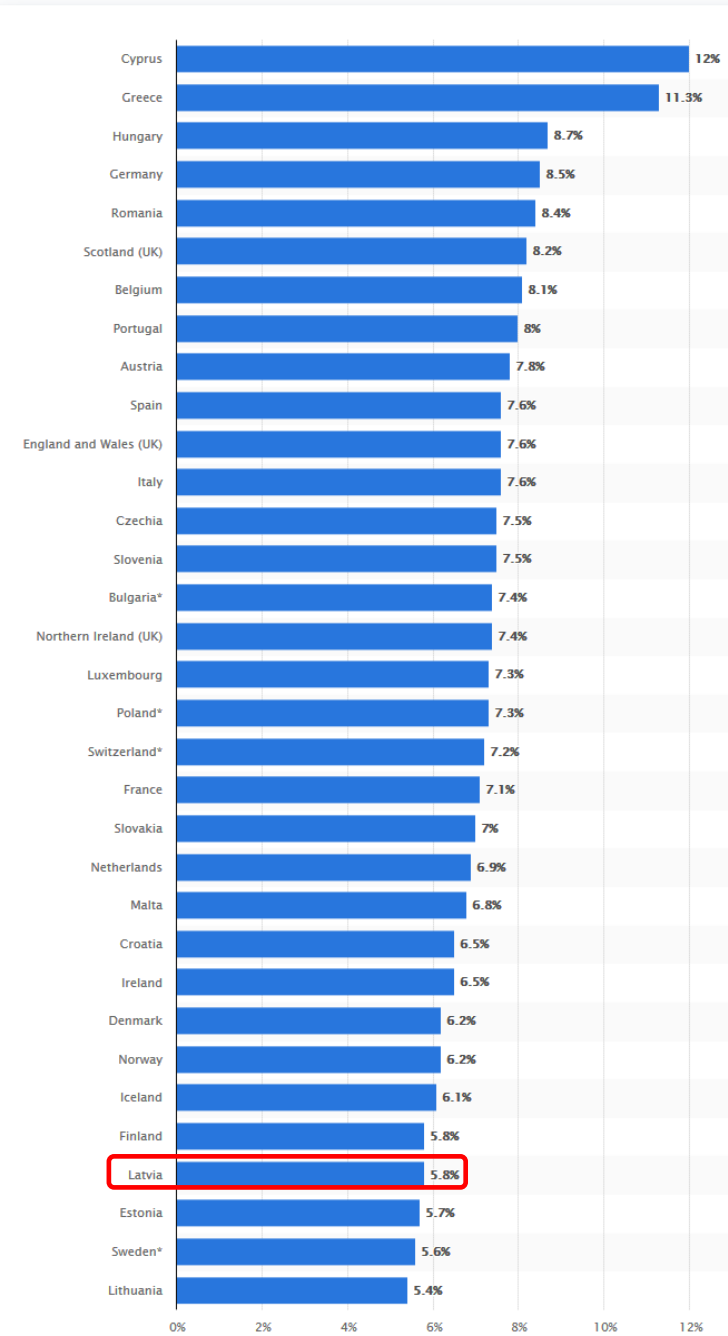
Dzemdības % no visām, kur grūtniecības iestājusies pielietojot asistētās tehnoloģijas

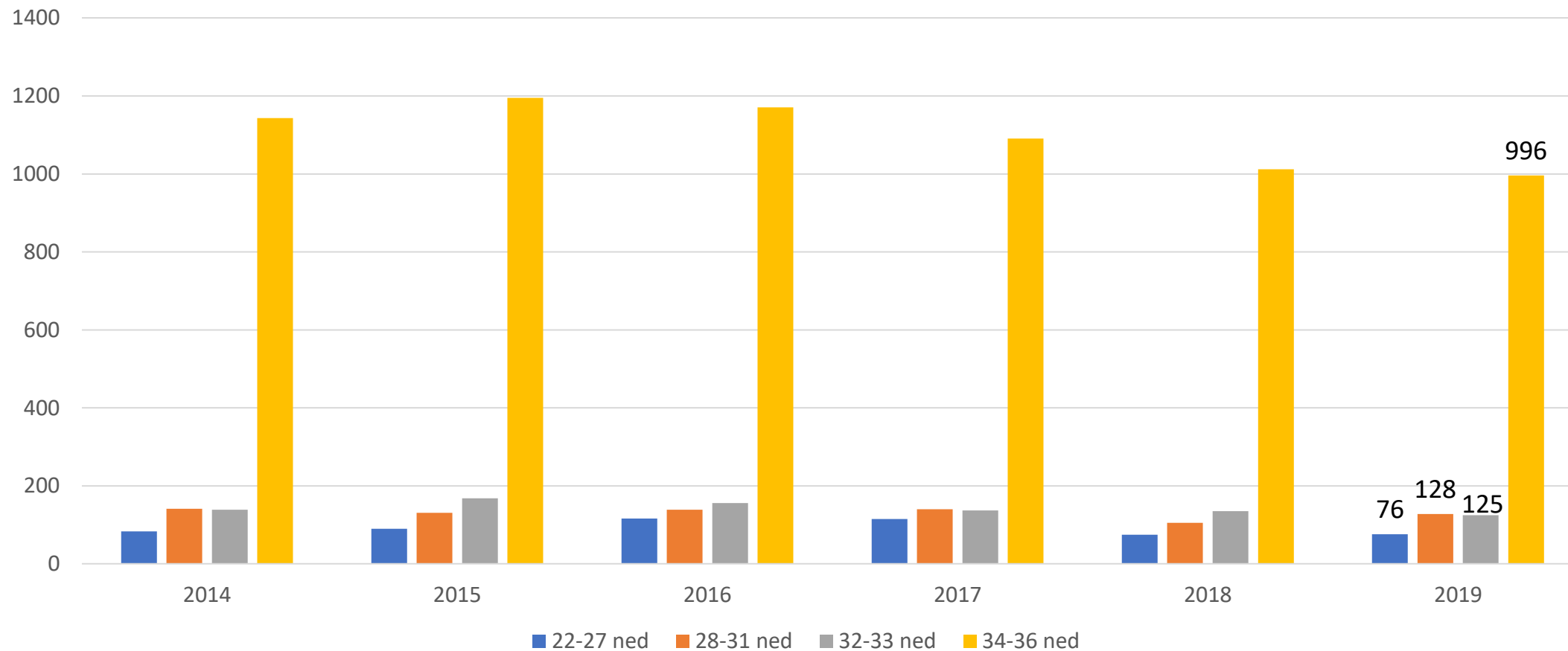
Priekšlaicīgu dzemdību skaits(%)

SPKC / CSP datu bāze

Priekšlaicīgas dzemdības pēc gestācijas laika (abs N)

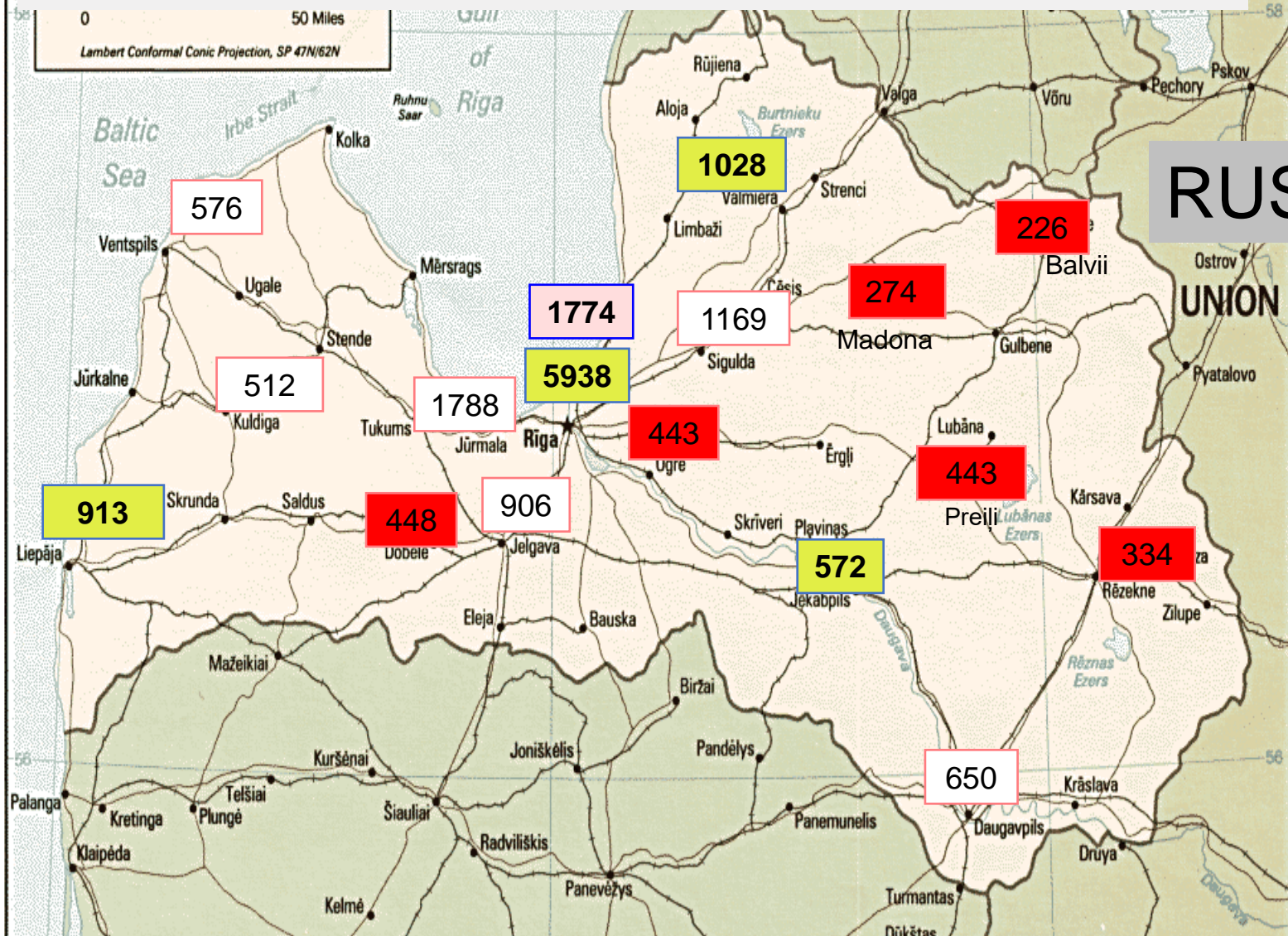

Dzemdību palīdzības struktūra

Dzemdību palīdzības iestādes Latvijā N=17

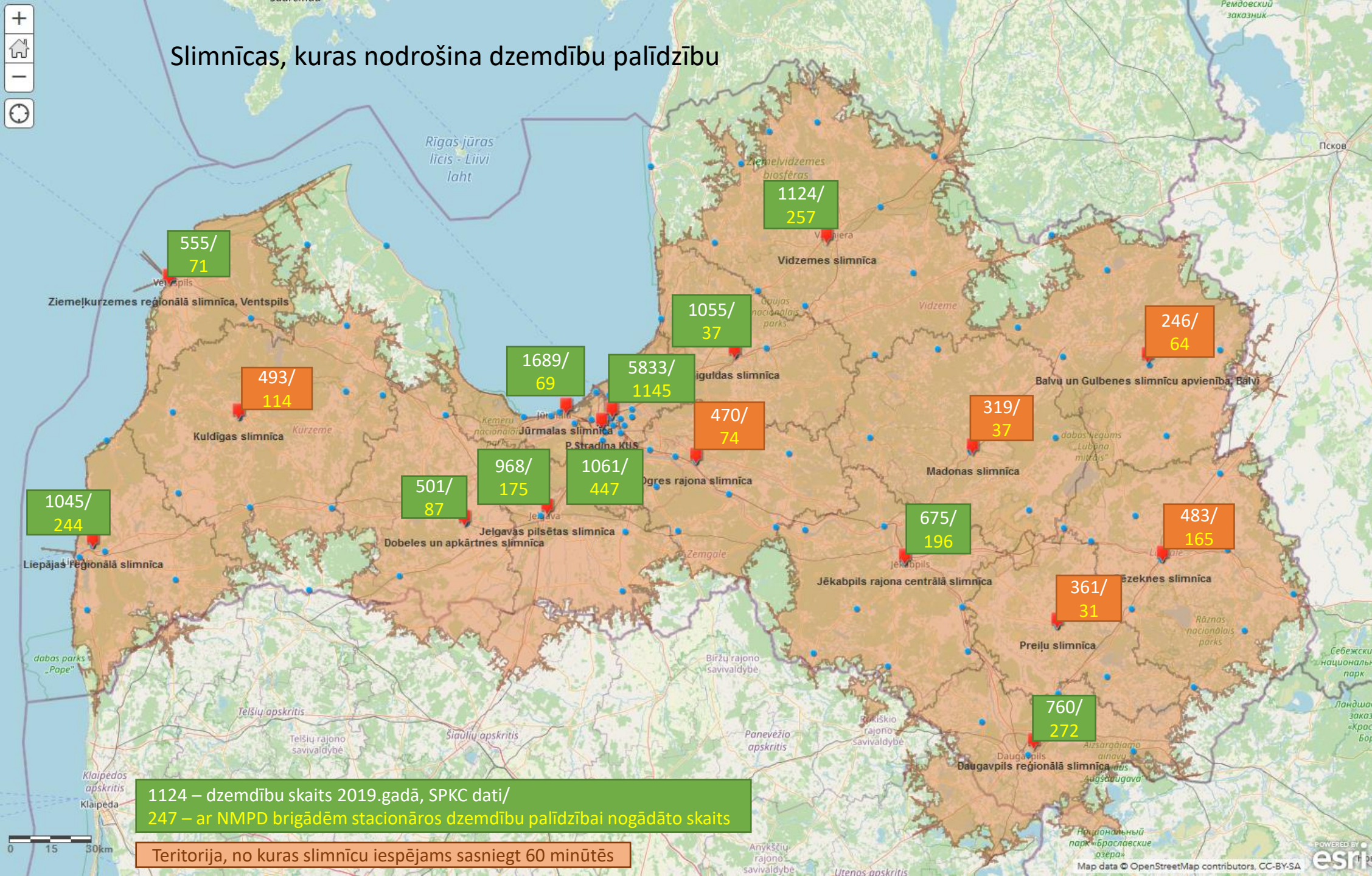
Pakalpojumu līmenis	Stacionārās ārstniecības iestādes nosaukums
IV	SIA "Rīgas Austrumu klīniskā universitātes slimnīca"
	VSIA "Paula Stradiņa Klīniskā universitātes slimnīca"
	VSIA "Bērnu klīniskā universitātes slimnīca"
	VSIA "Traumatoloģijas un ortopēdijas slimnīca"
	SIA "Rīgas Dzemdību nams"
	VSIA "Nacionālais rehabilitācijas centrs "Vaivari""
III	SIA "Liepājas reģionālā slimnīca"
	SIA "Daugavpils reģionālā slimnīca"
	SIA "Ziemeļkurzemes reģionālā slimnīca" (pakalpojumu sniegšanas vieta – Ventspils)
	SIA "Jelgavas pilsētas slimnīca"
	SIA "Vidzemes slimnīca"
	SIA "Jēkabpils reģionālā slimnīca"
II	SIA "Rēzeknes slimnīca"
	SIA "Cēsu klīnika"
	Madonas novada pašvaldības SIA "Madonas slimnīca"
	SIA "Balvu un Gulbenes slimnīcu apvienība" (pakalpojumu sniegšanas vieta – Balvi)
	SIA "Dobeles un apkārtnes slimnīca"
	SIA "Jūrmalas slimnīca"
I	SIA "Ogres rajona slimnīca"
	SIA "Kuldīgas slimnīca"
	SIA "Aizkraukles slimnīca"
	SIA "Ludzas medicīnas centrs"
	SIA "Siguldas slimnīca" ar specializāciju dzemdniecībā
	SIA "Saldus medicīnas centrs"
	SIA "Bauskas slimnīca"
	SIA "Ziemeļkurzemes reģionālā slimnīca" (pakalpojumu sniegšanas vieta - Talsi)
	SIA "Tukuma slimnīca"
	SIA "Krāslavas slimnīca"
	Līvānu novada domes pašvaldības SIA "Līvānu slimnīca"
SIA "Alūksnes slimnīca"	
SIA "Limbažu slimnīca"	
SIA "Preiļu slimnīca"	

Dzemdību skaits dzemdību nodaļās 2020.gadā

RUS
UNION

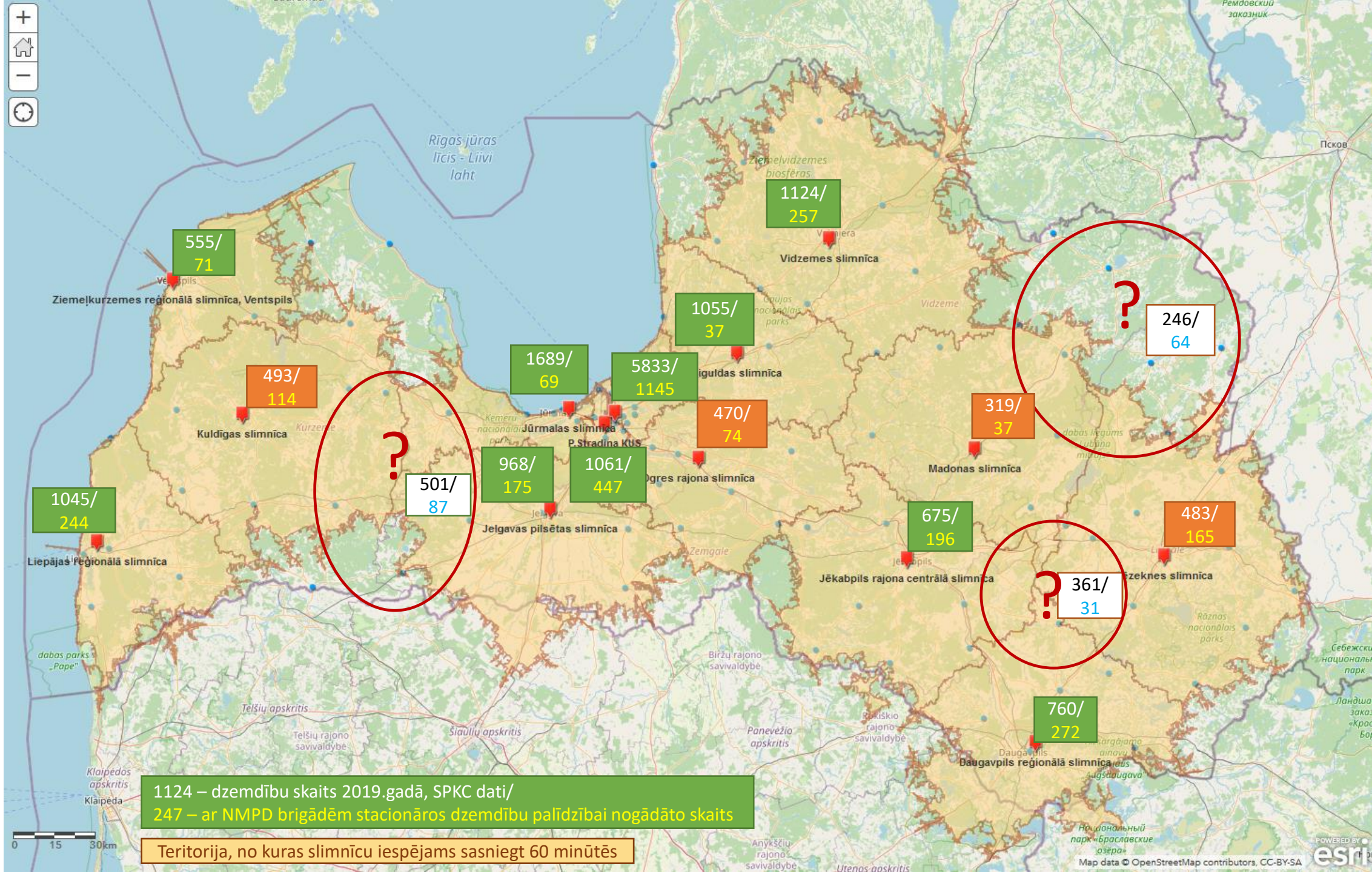
Slimnīcas, kuras nodrošina dzemdību palīdzību

1124 – dzemdību skaits 2019.gadā, SPKC dati/
247 – ar NMPD brigādēm stacionāros dzemdību palīdzībai nogādāto skaits

Teritorija, no kuras slimnīcu iespējams sasniegt 60 minūtēs

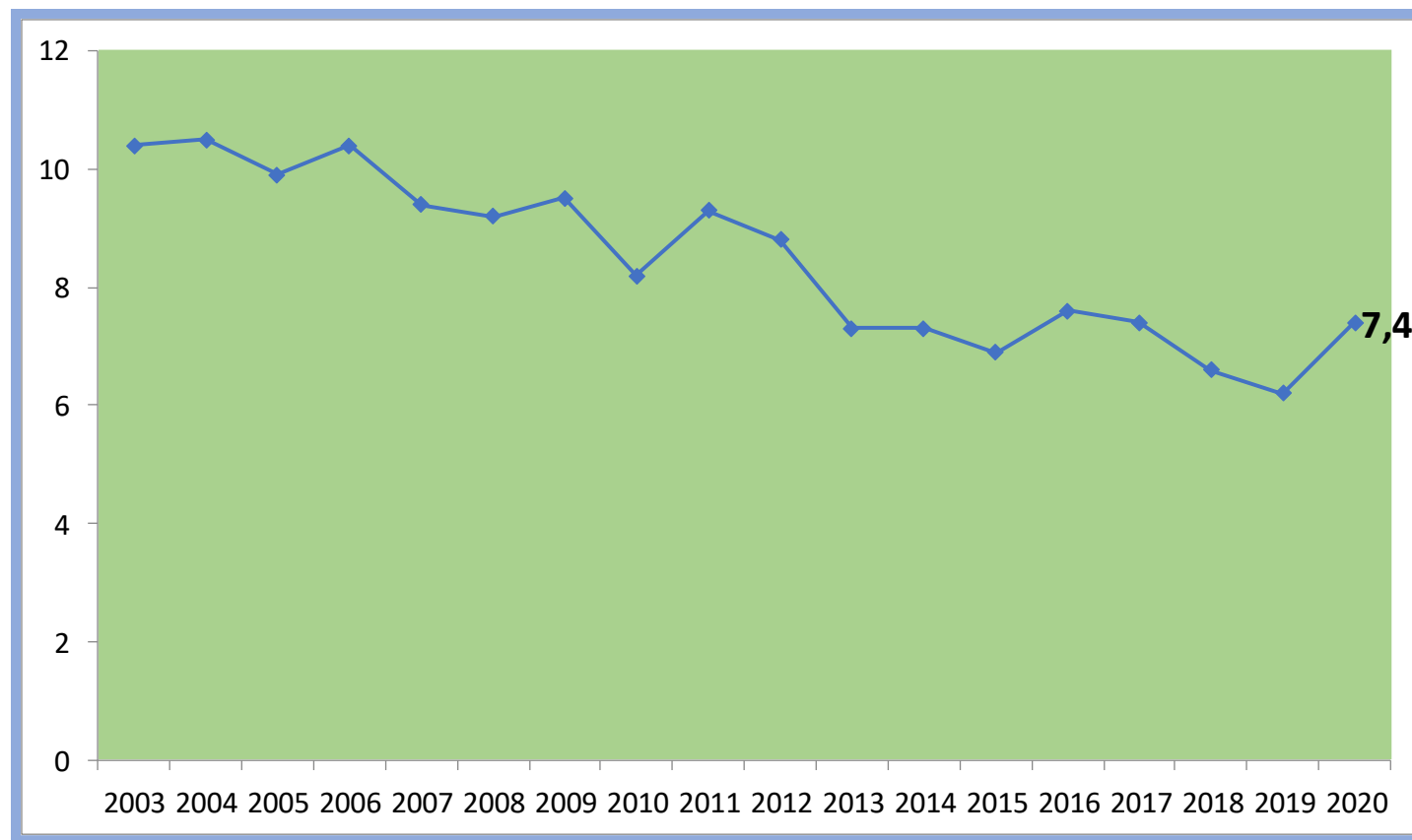
1124 – dzemdību skaits 2019.gadā, SPKC dati/
247 – ar NMPD brigādēm stacionāros dzemdību palīdzībai nogādāto skaits

Teritorija, no kuras slimnīcu iespējams sasniegt 60 minūtēs

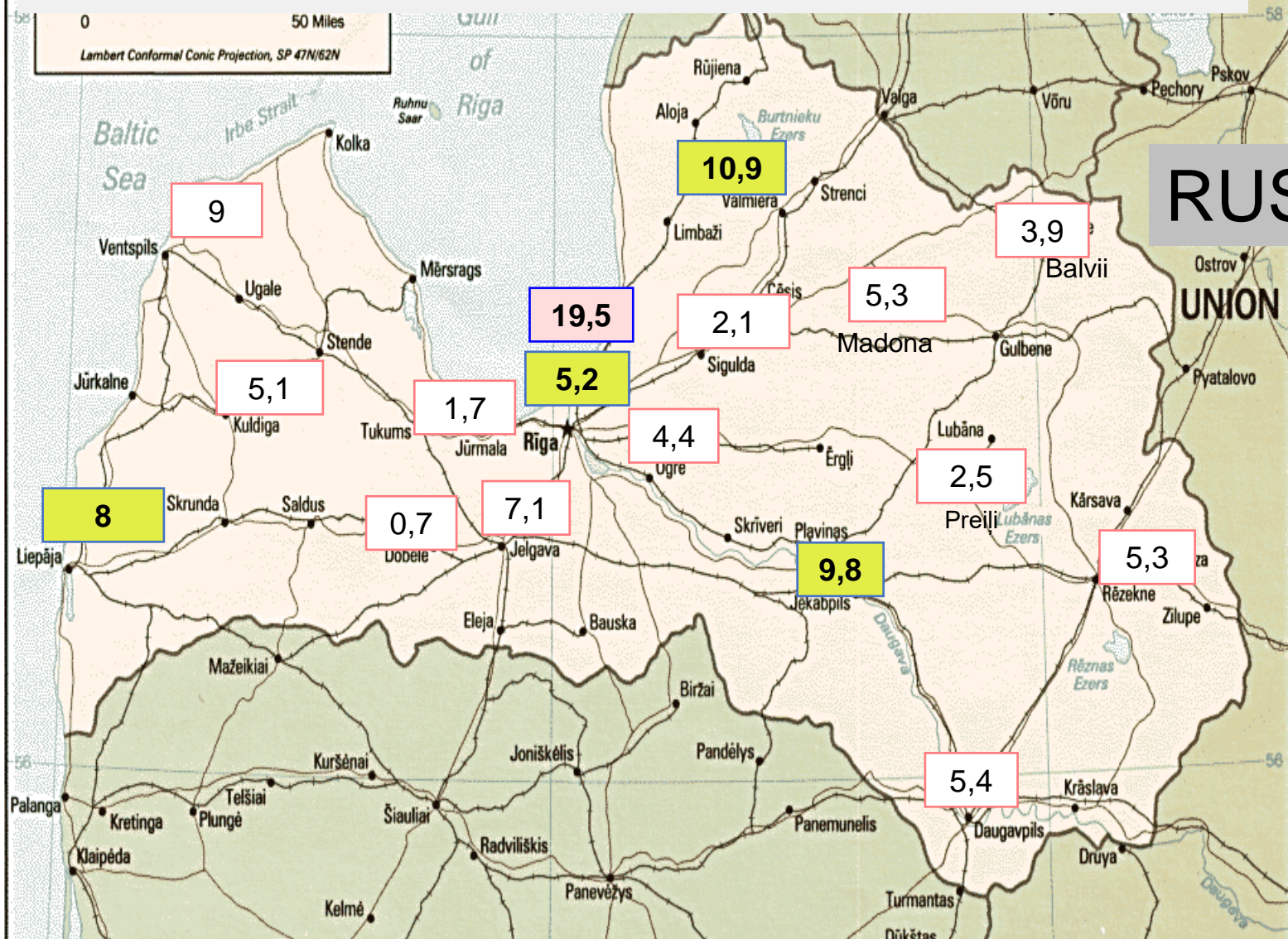

Dzemdību palīdzības
kvalitātes rādītāji

Perinatālā mirstība Latvijā (‰ jeb uz 1000 dzīvi un nedzīvi dzimušiem bērniem)

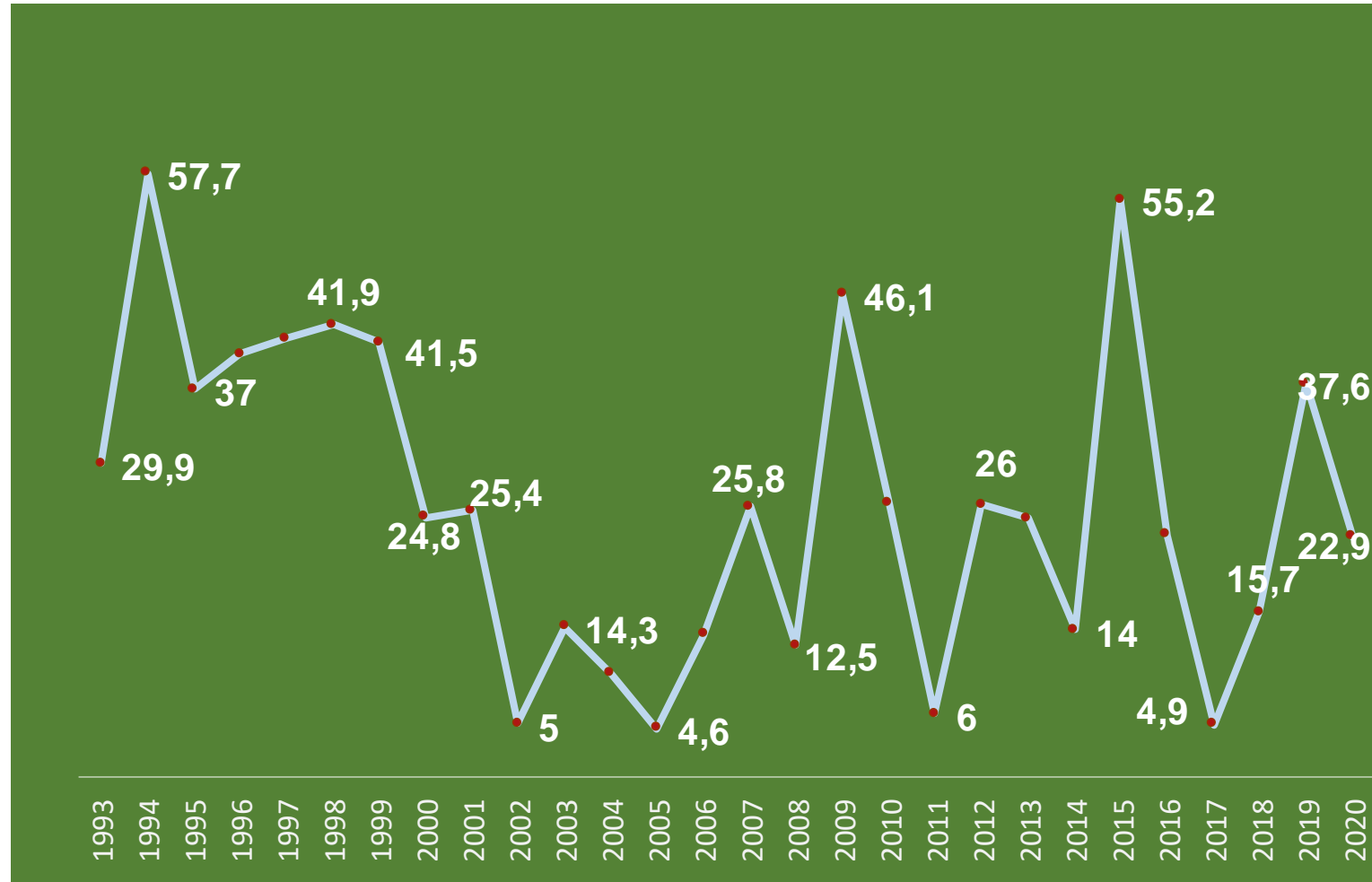
Perinatālā mirstība dzemdību nodaļās 2018. - 2020.gadā (LV vidēji 6,7‰)

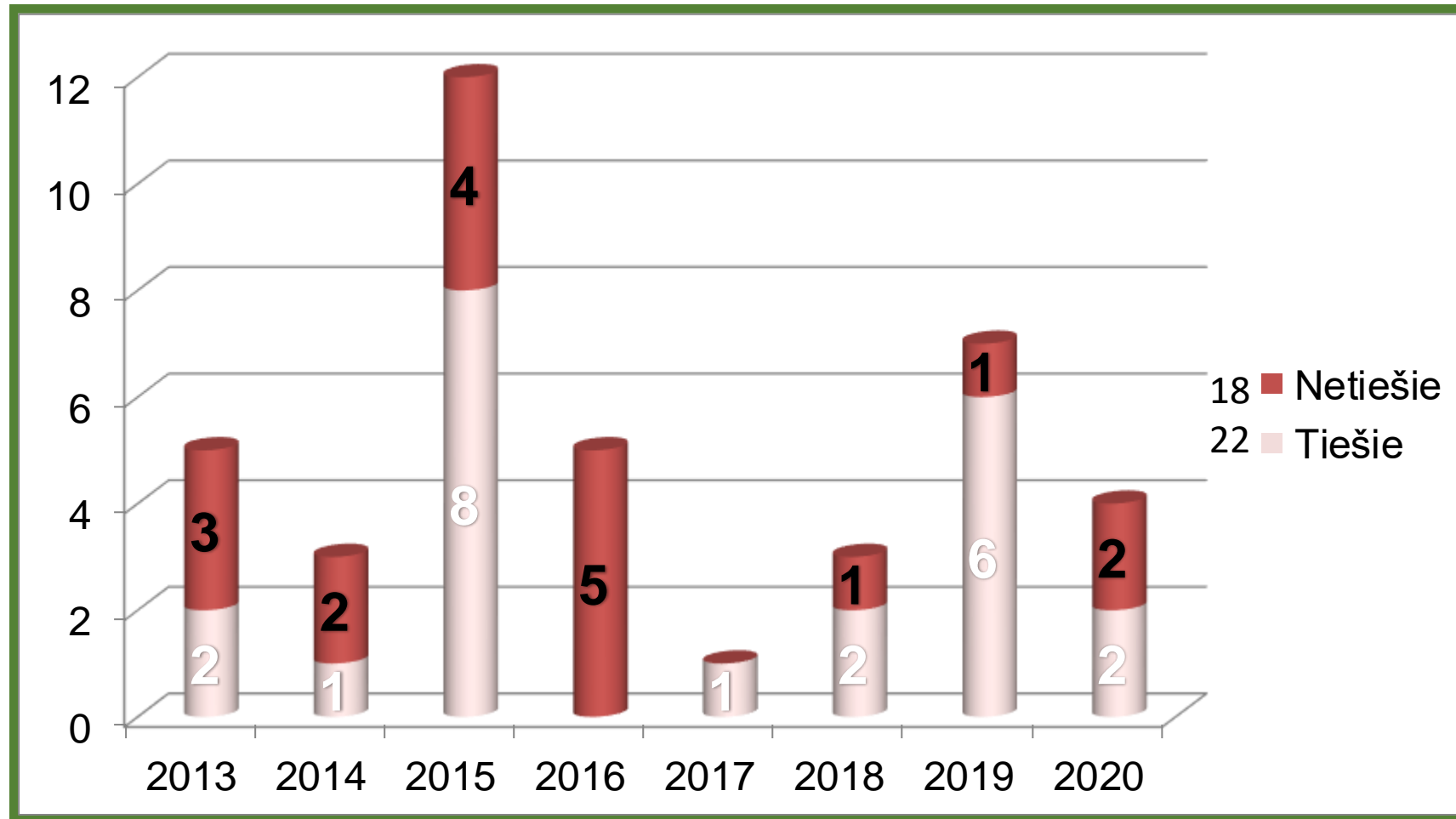
RUS

UNION

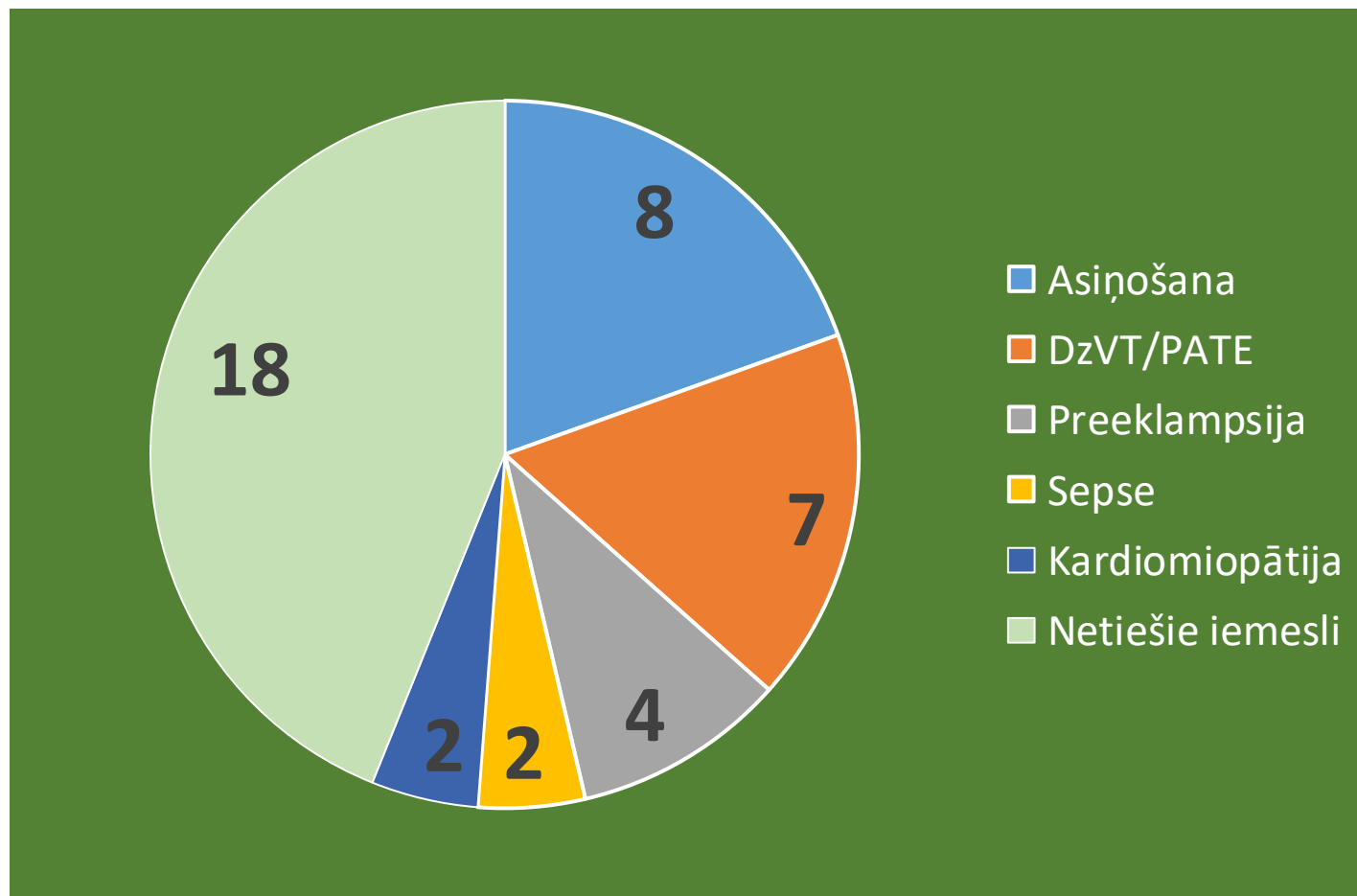
Mātes mirstība Latvijā (uz 100 000 dzīvi dzimušajiem)

Mātes mirstības iemesli 2013.-2020. (n=40)

Mātes mirstības iemesli 2013. – 2019. (N=40)

Perinatālās mirstības un mātes saslimstības/mirstības analīzes metodes

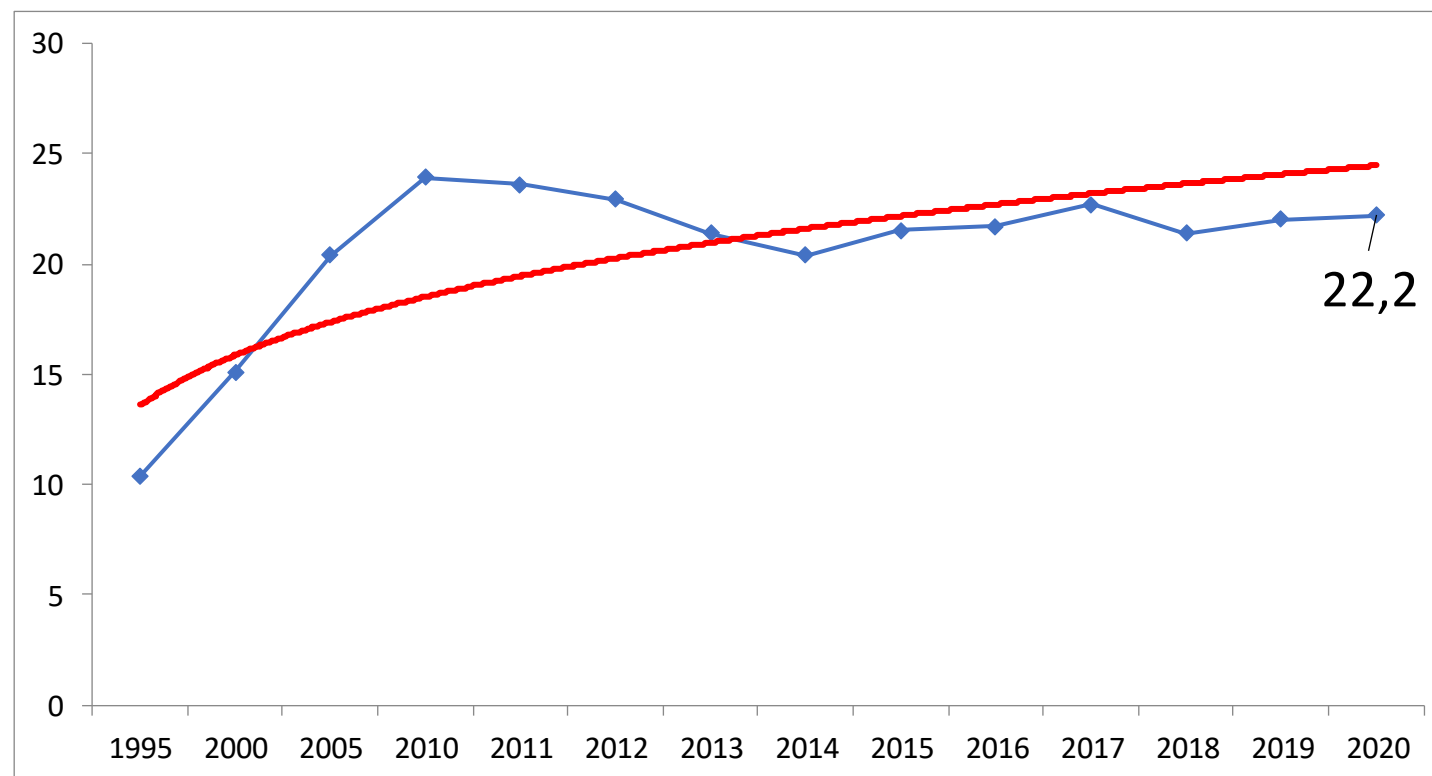
Ministru kabineta rīkojums Nr. 259

Rīgā 2018. gada 6. jūnijā (prot. Nr. 27 36. §)

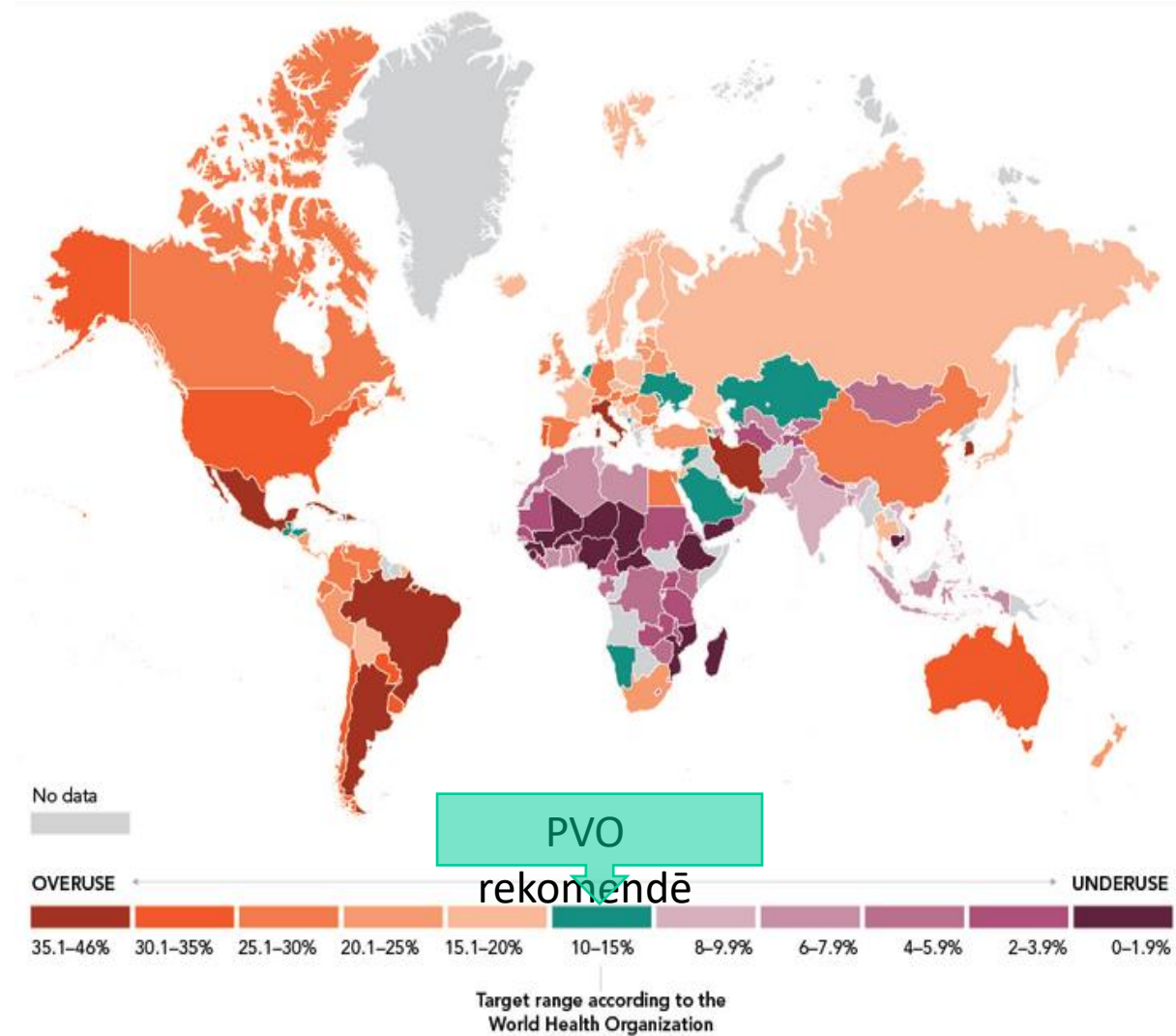
Par Mātes un bērna veselības uzlabošanas plānu 2018.-2020. gadam

		operatīva darbība.				
2.11.	Pilnveidot Mātes un perinatālās mirstības konfidenciālās analīzes (audita) darbību.	Uzlabota grūtniecības perioda un dzemdību aprūpes kvalitāte organizācija	Sagatavoti priekšlikumi grozījumiem NA.	VM	SPKC, Profesionālās asociācijas	2018.gada otrais pusgads
		Uzlabota dzemdību un jaundzimušo aprūpes kvalitāte un organizācija.				

Kvalitātes rādītājs: Ķeizargriezienu proporcija Latvijā %

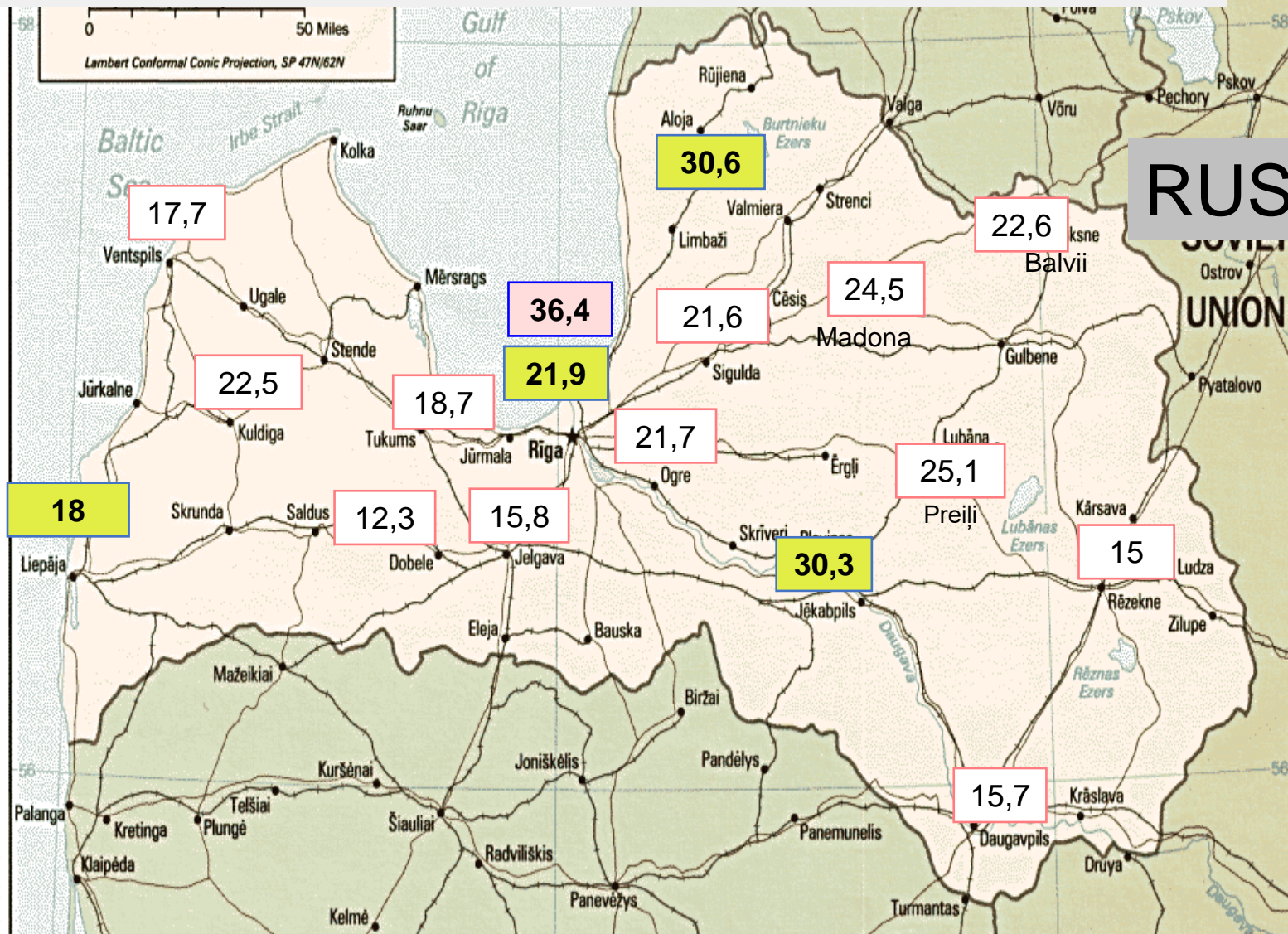

Keizargriezieni cik ir daudz par daudz?

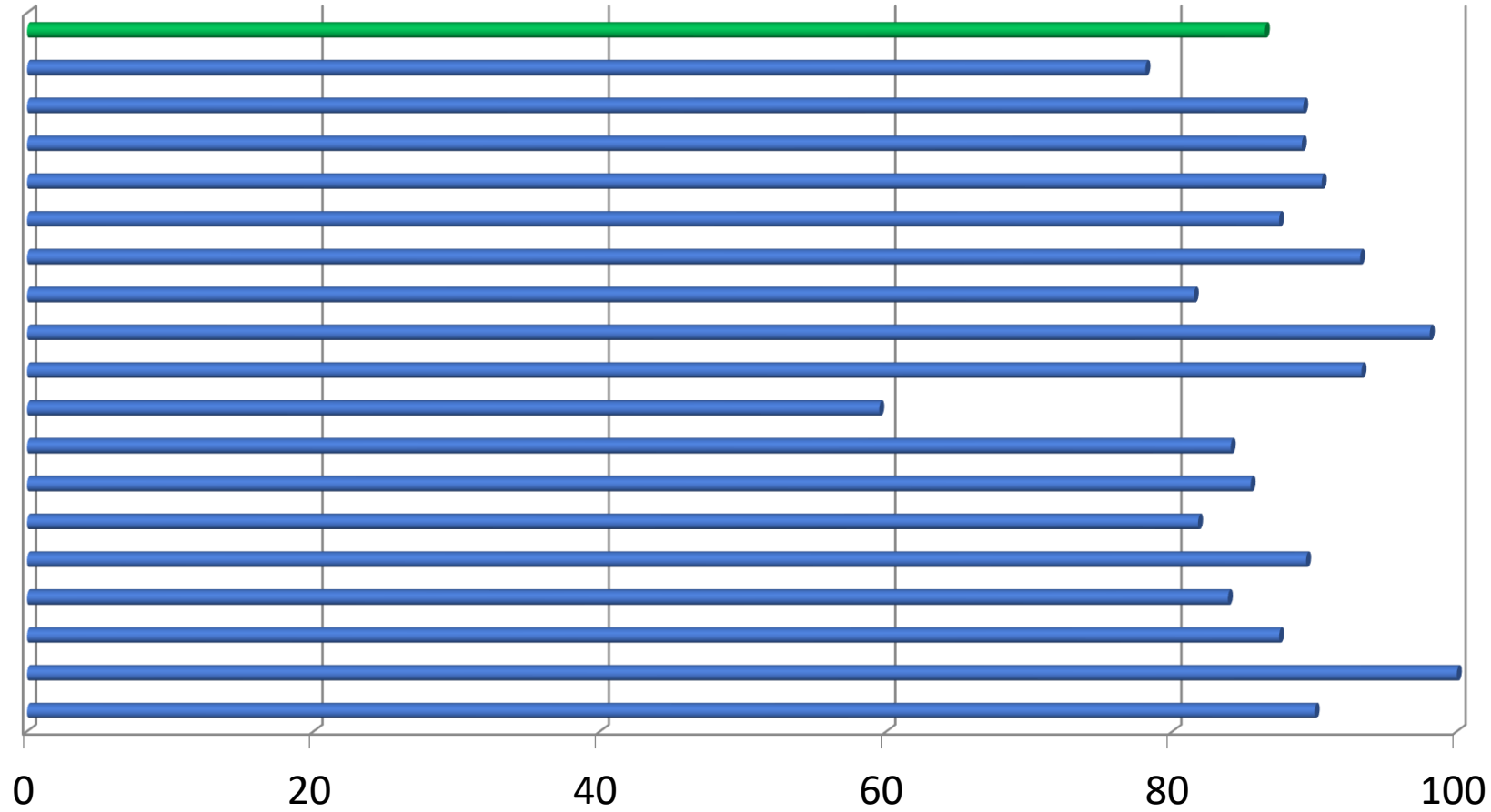

Latvia

Ķeizargriezienu % dzemdību nodaļās 2020.gadā (LV vidēji 22,2%)

Keizargriezienu skaits 5. Robsona grupā (viens
auglis galvas guļā + dzemdes rēta)

Ķeizargrieziens politiskajos dokumentos

Ministru kabineta rīkojums Nr. 259

Rīgā 2018. gada 6. jūnijā (prot. Nr. 27 36. §)

Par Mātes un bērna veselības uzlabošanas plānu 2018.-2020. gadam

- Pasaules Bankas pētījumā vērsta uzmanība, ka kopumā ķeizargriezienu skaits Latvijā ir augsts, pat zema apjoma slimnīcās, Latvijā no 2012. līdz 2014.gadam 17% zema riska sievietes dzemdēja savu pirmo bērnu ar ķeizargrieziena palīdzību. Daudzas slimnīcas pārsniedz PVO mērķi - 15% ķeizargriezienu zema riska sievietēm.

2.12	Izvērtēt nepieciešamos pasākumus, lai veicinātu fizioloģiskas dzemdības un samazinātu ķeizargriezienu (bez medicīniskām indikācijām) skaitu.	Rasta vienota izpratne profesionāļu vidū ķeizargrieziena veikšanas indikācijām	Izstrādātas rekomendācijas ķeizargrieziena veikšanas indikācijā. Veikti tālākizglītības pasākumi ārstniecības personām (ģimenes ārsti, ginekologi (dzemdību speciālisti), vecmātes) par grūtnieču aprūpi un ķeizargrieziena veikšanas indikācijām.	SPKC VM	Profesionālās asociācijas Profesionālās asociācijas, NVO, RSU	2020.gada otrais pusgads 2020.gada otrais pusgads Pasākumi tiks nodrošināti ESF 9.2.6. pasākumu "Uzlabot ārstniecības un ārstniecības atbalsta personāla kvalifikāciju" ietvaros
------	--	--	---	----------------	--	--

Vai slimnīcu vadītāji ir ieinteresēti ķeizargriezīnu skaita samazināšanā?

- NVD samaksa par ķeizargrieziena operāciju ir augstāka par fizioloģiskām dzemdībām
- Samaksa par pakalpojumu ir par padarīto darbu, neizvirzot jebkādas kvalitātes prasības

Slimnīcu vadītāj **nav** motivēti, ja vien nav ieinteresēti sniegt mūsdienīgu un kvalitatīvu dzemdību palīdzību

Ķeizargrieziens politiskajos dokumentos

MK Noteikumi (2)

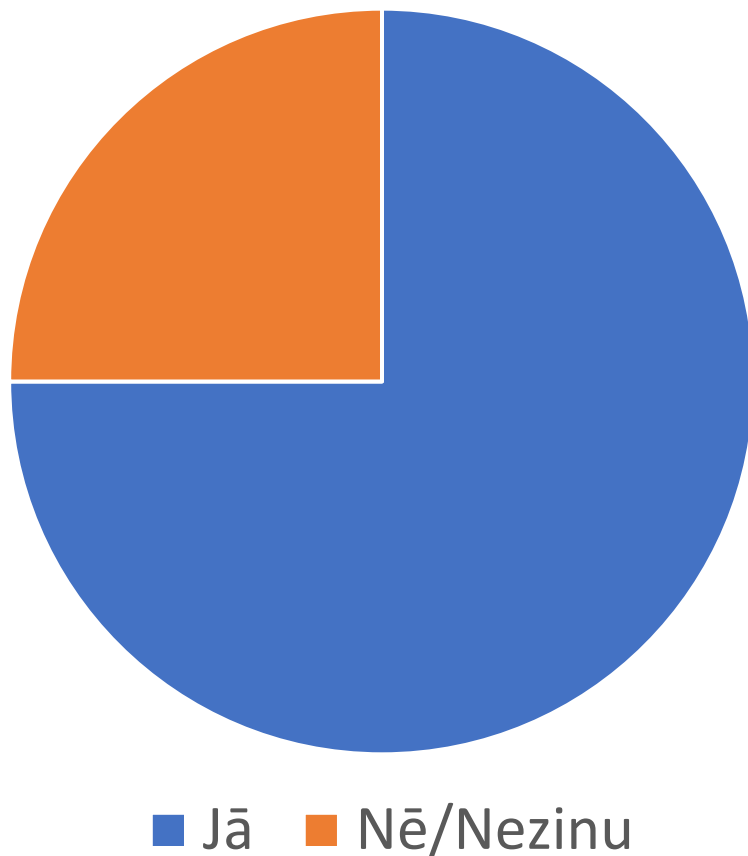
«Dzemdību palīdzības nodrošināšanas kārtība»

- Ir jāanalizē ķeizargriezienu skaits (plānotu un akūtu), to indikācijas un komplikācijas

Keizargriezienu analīze

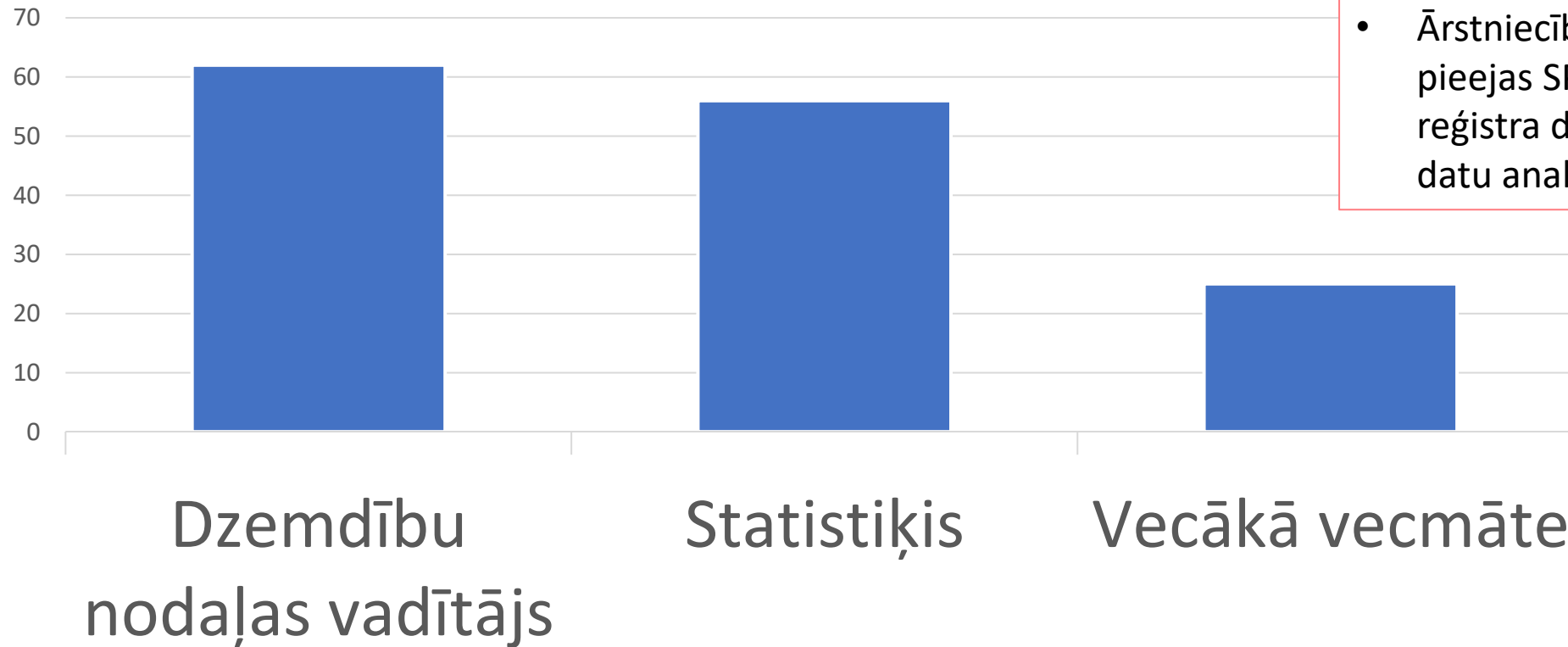
- Lai izprastu situāciju, tika veikta dzemdību nodaļu aptauja
- Uz anketas jautājumiem atbildēja visas 17 dzemdību nodaļas / iestādes
- Galvenokārt anketas atbildēja dzemdību nodaļu vadītāji

Vai ķeizargriezienu skaits ir iekļauts dzemdību palīdzības kvalitātes rādītājos (%)?

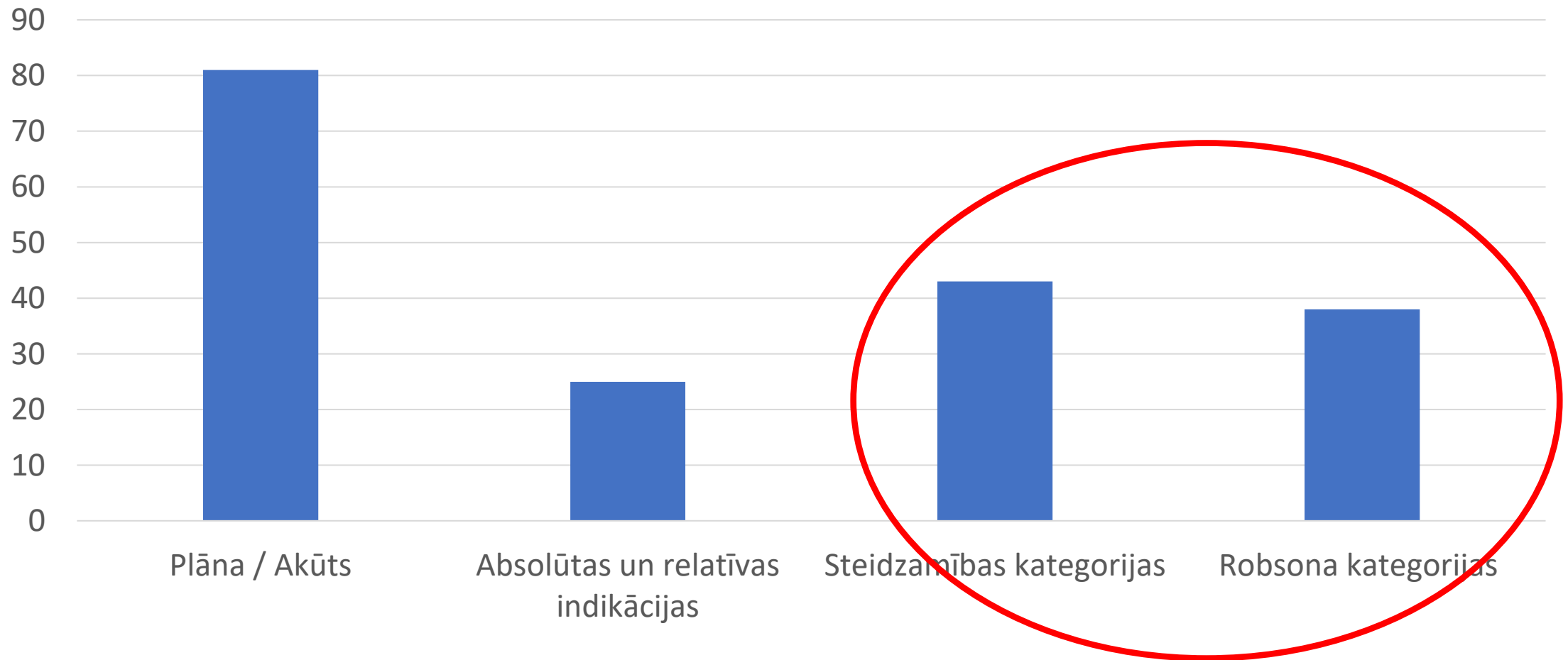

Kas slimnīcā veic statistikas datu apkopošanu(%)

- Slimnīcās izmantotā programma “ Ārstu birojs” nesniedz iespēju analizēt datus
- Ārstniecības iestādēm nav pieejas SPKC Jaundzimušo reģistra datiem un izmantot tos datu analīzei

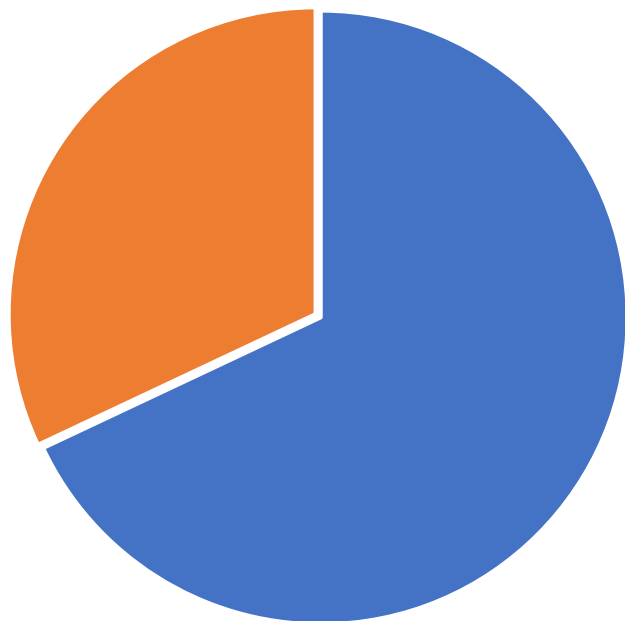

Kādas metodes pielietojiet ķeizargriezīnu analīzei (%)?

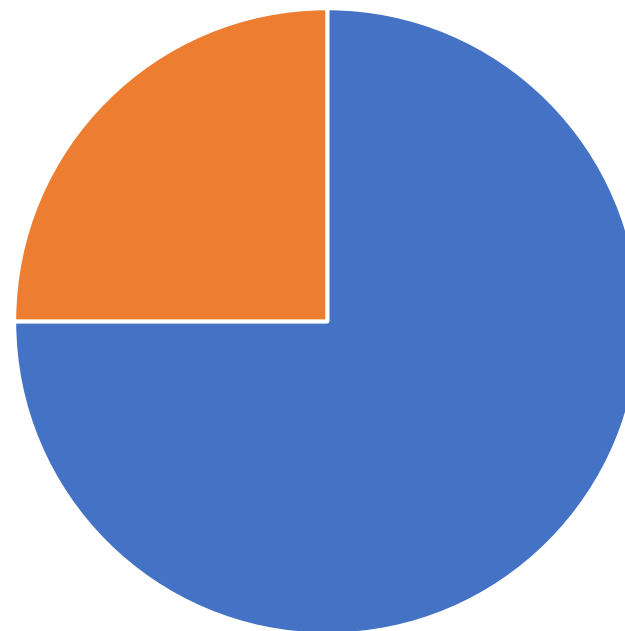
Datu analīze un vērtējums

Vai slimnīcas vadība ir iesaistīta dzemdību palīdzības kvalitātes analīzē (%)?

■ Jā ■ Nē

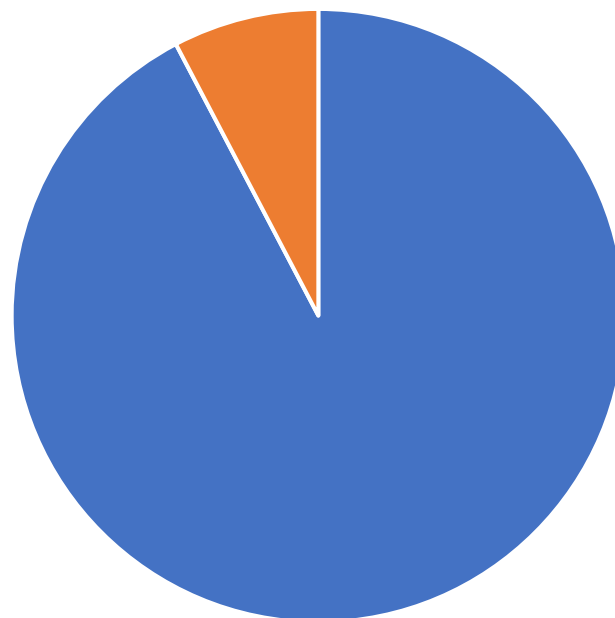
Vai rezultāti tiek apspriesti ar dzemdību nodaļu medicīnas personālu (%)?

■ Jā ■ Nē

Nākotnes nepieciešamības (%)

Vai esat ieinteresēti citu dzemdību nodaļu pieredzē?

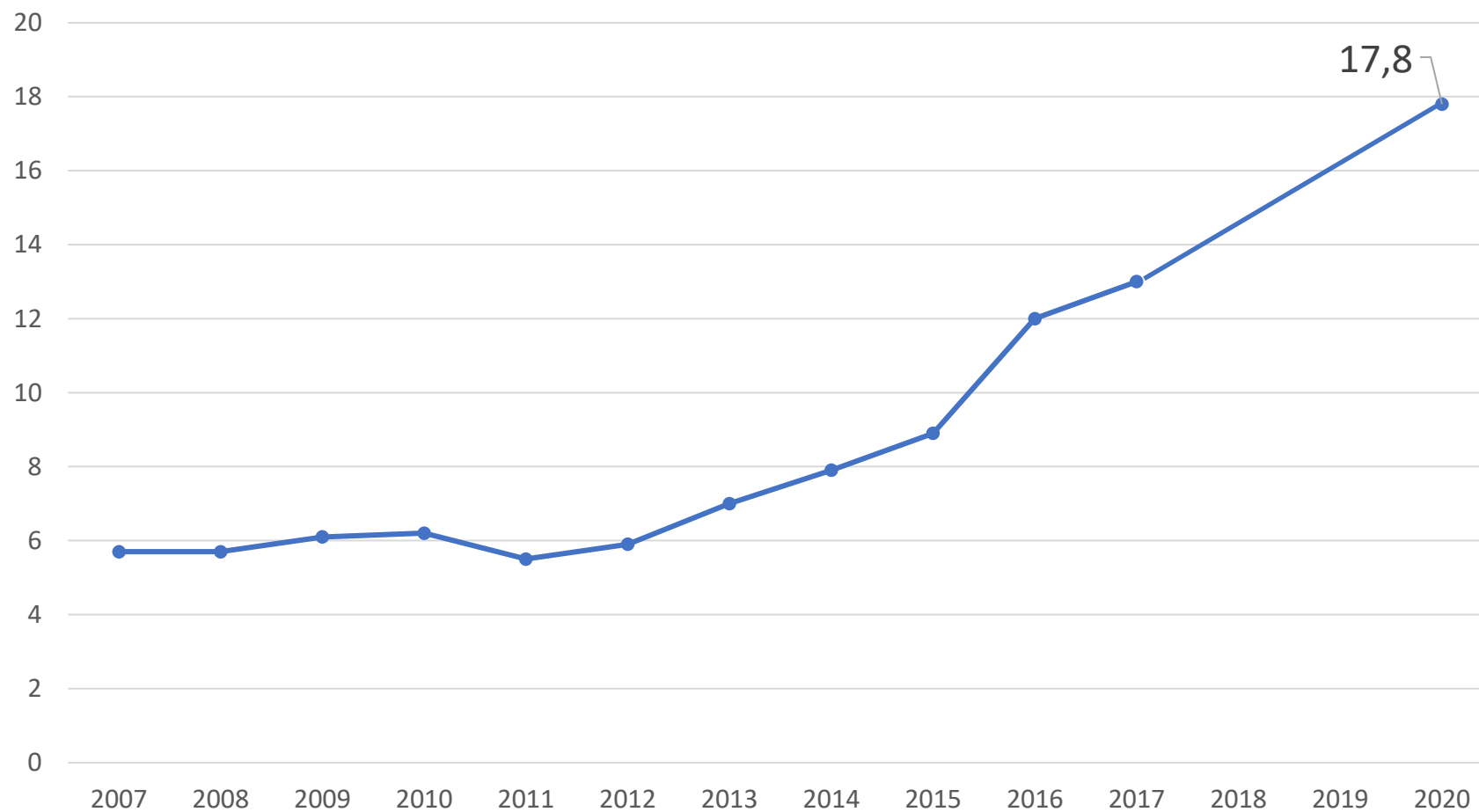

■ Jā ■ Nē

Lietuvas pieeja ķeizargriezienu samazināšanā

- PVO rekomendētais 15%
- LT kvalitātes kritērijos iekļautais
 - Zema riska iestādēs 10 – 12%
 - Reģionālajās slimnīcās 18-20%
 - Terciārajos perinatālās aprūpes centros 23-25%
- Notiek pārrunas par to, ka apmaksā par vaginālām dzemdībām ar dzemdes rētu ir lielāka nekā par ķeizargriezienu

Epidurālā analgēzija dzemdībās Latvijā %

Ministru kabineta noteikumi Nr.60

Rīgā 2009.gada 20.janvārī (prot. Nr.6 26.§)

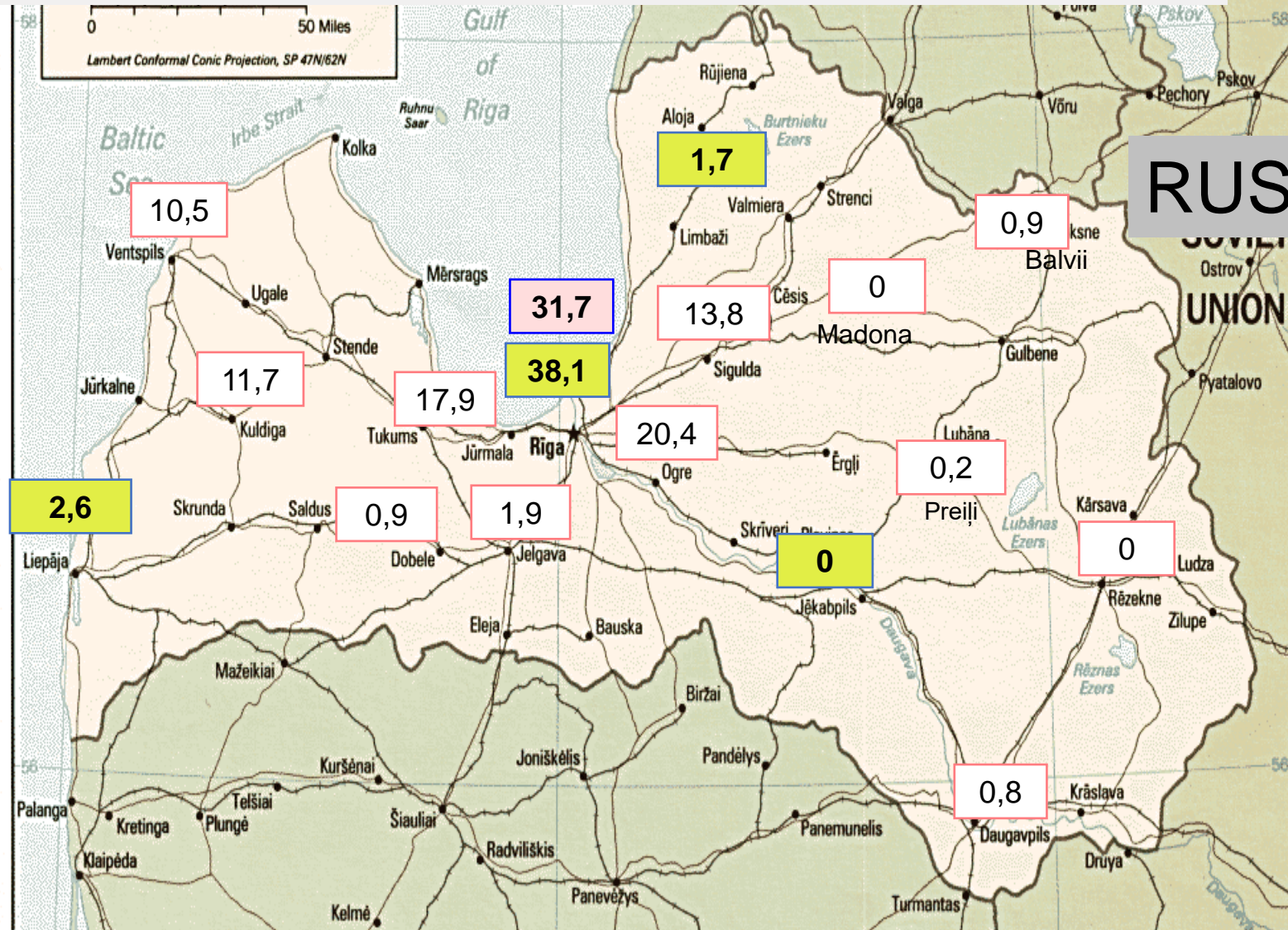
**Noteikumi par obligātajām prasībām ārstniecības
iestādēm un to struktūrvienībām**

148.⁵ Perinatālās aprūpes centra dzemdību nodaļā visu diennakti ir pieejamas:

148.⁵ 1. ierīces un cilvēkresursi epidurālās atsāpināšanas, spinālās anestēzijas un vispārējās anestēzijas veikšanai un anestēzijas ierīces narkozes nodrošināšanai;

Latvia

Epidurālā analgēzija % no dzemdībām 2020.gadā (LV vidēji 18,7%)

7. Intrauterīnas augļa augšanas aizture
(IUAAA): [algoritms](#), [algoritma shēma](#)

[10. Gestācijas cukura diabēts GCD diagnostika,
grūtniecības, dzemdību un pēcdzemdību
perioda vadīšana](#)

[11. Grūtniecības plānošana, antenatālā,
intranatālā, un postnatālā aprūpe sievietēm ar
1. tipa un 2. tipa cukura diabētu \(CD\)](#)

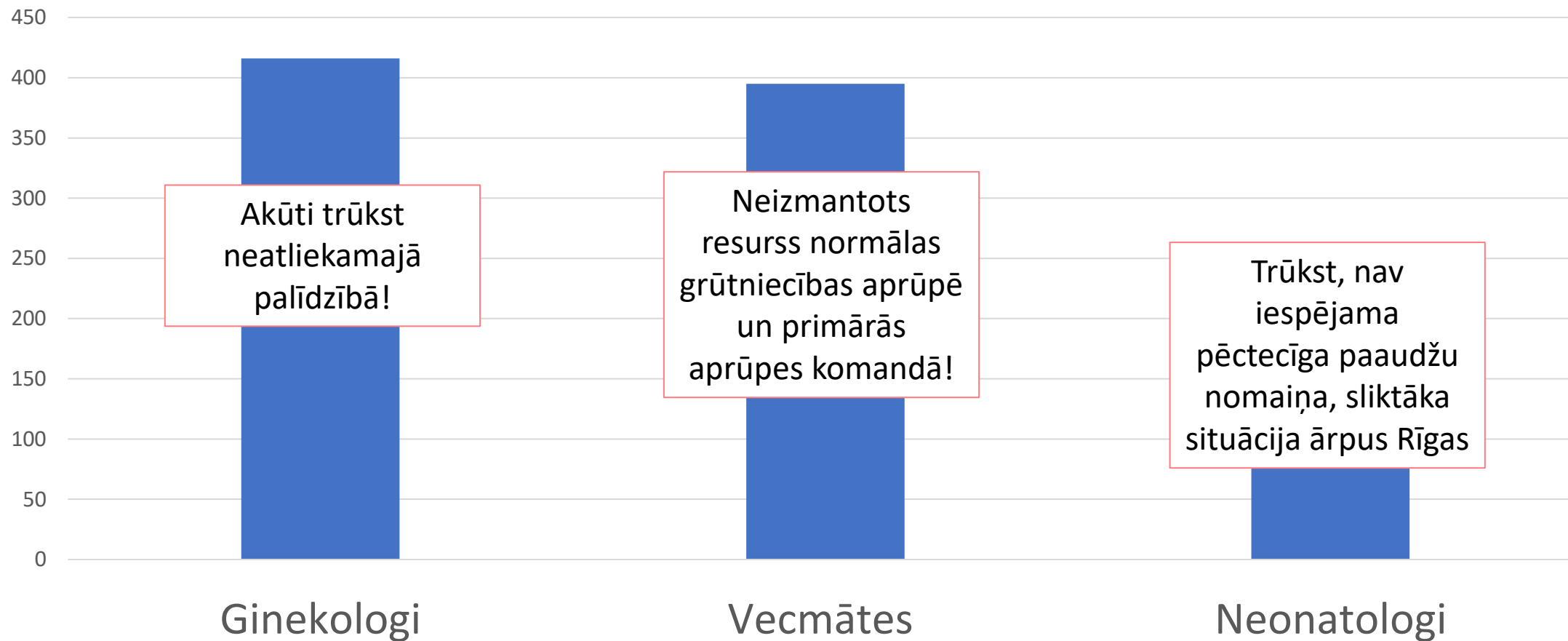
7. Intrauterīnas augļa augšanas
aizture: [klīniskais ceļš](#), [klīniskā ceļa
paskaidrojums](#), [informācija pacientei](#)

10. Grūtniecības vadīšana pacientēm ar
gestācijas cukura diabētu: [klīniskais ceļš](#), [klīniskā
ceļa paskaidrojums](#), [informācija pacientei](#)

11. Grūtnieces ar 1. un 2. tipa cukura diabētu
(CD): [klīniskais ceļš](#), [klīniskā ceļa
paskaidrojums](#), [informācija pacientei](#)

- Algoritmi ir izstrādāti, bet vēl nenosedz visas patoloģijas
- Ārstniecības personas tiek apmācītas
- Vai slimnīcu kvalitātes sistēmas ir funkcionējošas pēc būtības?
- Vai algoritmu ieviešana ir saistoša un tiek kontrolēta?
- Vai tiek analizēti definētie kvalitātes indikatori?

Cilvēkresursi

Saeima ir pieņēmusi un Valsts
prezidents izsludina šādu likumu:

Ārstniecības likums

3.pants. (1) Veselība ir fiziska, garīga un sociāla labklājība, valsts un tautas pastāvēšanas un izdzīvošanas dabiskais pamats. Veselības aprūpe ir veselības aprūpes pakalpojumu sniedzēju īstenots pasākumu komplekss, tajā skaitā telemedicīna un darbības ar zālēm un medicīniskajām ierīcēm, pacienta veselības nodrošināšanai, uzturēšanai un atjaunošanai.

(2) Grūtnieces, bērna un personas ar prognozējamu invaliditāti veselības aprūpe ir prioritāra. Šīs prioritātes organizēšanas, finansēšanas un cilvēkresursu nodrošināšanas kārtību nosaka Ministru kabinets.

Vai katram bērnam Latvijā nodrošinām labāko dzīves sākumu?

Priekšlikumi (2)

- Izanalizēt Mātes un bērna veselības uzlabošanas plānu 2018.-2020.gadam un identificēt, kas nav realizēts un kāpēc un izstrādāt stratēģijas turpinājumu / nepieciešamos finanšu resursus
- Centralizēt resursus un veidot ilgtspējīgu un kvalitatīvu perinatālo aprūpi valstī
- Izstrādāt cilvēkresursu plānu perinatālajā aprūpē:
 - Motivējoša sistēma jaunajiem speciālistiem strādāt stacionāros neatliekamajā palīdzībā un ārpus galvaspilsētas
 - Vecmāšu lomas stiprināšana
- Izstrādāt diferencētus NVD samaksas nosacījumus un saistīt tos ar izvirzītiem kvalitātes kritērijiem perinatālajā aprūpē, algoritmu, vadlīniju neievērošanai jāparedz finansiālas sekas

Priekšlikumi (2)

- Nozares metodoloģiskās vadības struktūru attīstība:
 - Bērnu KUS kā klīnisko kompetenču un zināšanu pārneses centru, nodrošinot metodoloģisko, ārstniecības un pētniecības pārraudzību bērnu veselības nozarē visā valstī
 - Perinatālās aprūpes jomā P.Stradiņa KUS
- Pilnveidot jauniešu ar hroniskām slimībām aprūpes kvalitāti, pārejot no bērnu profila ārstniecības iestādi uz pieaugušo ārstniecības iestādi (piemēram, palielinot Bērnu slimnīcā aprūpējamo hroniski slimo pacientu vecuma sliekšni līdz 23-25 gadiem)

3.1.8.5.	Pilnveidot pacientiem ar ilgstošiem psihiskās veselības traucējumiem pāreju no bērnu profila ārstniecības iestādes uz pieaugušo ārstniecības iestādi.	2021.-2027.	
----------	---	-------------	--

Paldies!